

«Жоден американець, який живе сьогодні, не бачив, щоб зростання церков йшло в ногу зі зростанням населення США. Ця реальність, здається, підказує нам, що ми повинні припинити засновувати церкви по-своєму. Джей Ді вказує на простий біблійний цикл, спрямований на примноження. Розуміння цього циклу вимагає від нас відповідей на серйозні питання: Чи можуть нові церкви формуватися з нових віруючих? Чи можуть нові пастори з'являтися і розвиватися в нових церквах? Чи є частиною заснування міцних церков залишення їх для самостійного розвитку? Джей Ді Пейн не тільки наполягає саме на такому розумінні, але й демонструє біблійне *підтвердження*, що заснування церков має відбуватися саме таким чином».

Натан Шенк, ініціатор заснування церков в Азії,
співавтор книги «Чотири напрямки зростання Царства»

«Заснування церков для багатьох не є новим поняттям, навіть у Північній Америці. Однак ідея заснування апостольських церков буде для багатьох новою і незвичною. Концепція, де команди спершу займаються євангелізацією, допомагаючи наверненим сформувати спільноту віруючих, розвивають лідерів у цій групі, плануючи згодом їх залишити, є ідеєю, що водночас давня, як Новий Завіт, і нова для нас. У країні, яка стає все більш ворожою до Христа, праця Джей Ді є дуже потрібним закликком повернутися до біблійного зразка того, як церква вкорінюється серед людей, які Його не знають. Якщо ви шукаєте біблійну і практичну допомогу в тому, як мобілізувати команди людей для заснування церков, ця книга є чудовим ресурсом».

Ван Кіклайгер, заступник виконавчого директора, команда
із заснування церков, Асоціація баптистів штату Іллінойс

«У цій чудовій праці Джей Ді Пейн спирається на свій досвід практика у ролях засновника церков, пастора-місіонера, спонсора та коуча для місіонерів, щоб надати своєчасну мудрість тим, хто збирається розпочати або вже проходить шлях заснування церков. Пишучи як практик, його думки є практичними та актуальними, як провідний місіолог — його мудрість добре обґрунтована та варта довіри. У цій книзі Пейн розглядає деякі конкретні питання, які не були висвітлені в його попередній книзі *«Відкриваючи для себе заснування церков»*. Ці дві книги мають бути затертими від використання, підкресленими, із загнутими куточками сторінок і завжди під рукою кожної людини, яка керує будь-яким проектом заснування церков».

Марк Кусалоу, стратег із заснування церков у центрально-східній та південно-східній Вірджинії, Південні баптистські консерватори Вірджинії

«У стислій і читабельній формі Джей Ді Пейн написав фундаментальну книгу для засновників церков. Незалежно від того, служите ви в Північній Америці чи по всьому світу, ви повинні прочитати цю книгу, якщо покликані засновувати церкви. Для ветеранів та початківців вона може послужити

корисним нагадуванням і, можливо, заохоченням до переосмислення принципів їхнього служіння із заснування церков».

Джеймс Кім, виконавчий директор, Піонери Канади

«Заснування церков завжди має ґрунтуватися на євангелізації — досягненні людей, які ще не є християнами, Євангелієм. Коли ж заснування церков перетворюється у збір незадоволених християн або в інше переформатування вже навернених у нові форми громад, то це зовсім не є заснуванням церков! Ця книга чітко формулює модель справжнього заснування церкви і закликає нас виконувати біблійний мандат. Прочитайте її та прийміть виклик!»

Джефф Йорг, президент семінарії «Золоті ворота»

«Чимало засновників церков стверджують, що слідують апостольським методам, але при цьому не бачать такого примноження церков, яке було в апостолів. Їм варто прочитати книгу Дж. Ді Пейна «Заснування апостольських церков». Це чудова праця, де автор тактовно говорить про слабкі місця у традиційному заснуванні церков. Він допомагає розв'язати типові заплутані проблеми і спрощує розуміння поширених труднощів, пропонуючи практичні рішення. Його фраза «Засновуйте церкву такою, якою вона є, а не такою, якою ви її бачите в ідеалі» дуже цінна. Якби я прочитав це раніше, то не витратив би стільки років на безглузді спроби «виростити» зрілі церкви миттєво! У книзі багато корисних порад, але будьте готові переосмислити свої погляди під впливом Писання, практичного досвіду та свідчень багатьох ефективних служителів».

Джордж Паттерсон, церковний примножувач, автор книги «Посібник з примноження церкви», «Прийди скоріше, світанку», «Навчайся і примножуйся»

«Джей Ді Пейн стратегічно показує, наскільки простим є створення стійких і освячених апостольських церков (церков, що народжуються з учнівства), і він вміло це робить».

Том Штеффен, почесний професор міжкультурних досліджень, Школа міжкультурних досліджень Кука, Університет Біола

«Заснування апостольських церков» — це не стільки посібник, скільки практичний довідник. У ньому йдеться про богослов'я та теорію заснування церков, а також про практичні кроки, пов'язані з цим процесом. Мало хто з місіонерів міг би її написати, але Дж. Ді Пейн — один з них. Всі, хто так чи інакше причетний до заснування церков, повинні вивчити цю книгу, щоб бути поінформованими. Всі повинні прочитати її, щоб оновити свої знання».

Девід Гесселгрейв, почесний професор місії, Євангельська богословська школа Святої Трійці

ЗАСНУВАННЯ АПОСТОЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ

**СТВОРЕННЯ НОВИХ
ЦЕРКОВ
З НОВОНАВЕРНЕНИХ**

• • •

ДЖ. ДІ ПЕЙН

Перекладачі Біблії

України

Луцьк
РТ МКФ «Християнське життя»
2025

УДК 27-42
П51

Переклад з англійської — Ірина Дячук

ГО «Перекладачі Біблії України»
pioneerbibleukraine@gmail.com
pbu.org.ua

Published in partnership with Literature and Teaching Ministries latm.info

InterVarsity Press P.O. Box 1400, Downers Grove, IL 60515-1426 ivpress.com
email@ivpress.com

InterVarsity Press® є книжковим видавництвом InterVarsity Christian Fellowship/USA®, руху студентів та викладачів, які працюють у кампусах сотень університетів, коледжів та шкіл медсестер у Сполучених Штатах Америки, і є членом Міжнародного братства студентів-євангелістів.

Всі права захищені. Жодна частина цієї книги не може бути відтворена в будь-якій формі без письмового дозволу видавця, за винятком коротких цитат, що містяться в критичних статтях або рецензіях.

Усі цитати зі Святого Письма взяті з Біблії перекладу Огієнка (Українське Біблійне Товариство). Всі права захищені.

Хоча всі історії в цій книзі є правдивими, деякі імена та ідентифікаційні дані могли бути змінені з метою захисту приватного життя людей.

Дж. Ді Пейн

П51 Заснування апостольських церков: Створення нових церков з новонавернених / Дж. Ді Пейн; перекл. з англ. І. О. Дячук. — Івано-Франківськ: ГО «Перекладачі Біблії України»; Луцьк: РТ МКФ «Християнське життя», 2025. — 144 с.

ISBN 978-617-503-

Це чудова праця, де автор тактовно говорить про слабкі місця у традиційному заснуванні церков. Він допомагає розв'язати типові заплутані проблеми і спрощує розуміння поширених труднощів, пропонуючи практичні рішення.

УДК 27-42

ISBN 978-0-8308-4124-0 (англ.)
ISBN 978-617-503-

© J.D. Payne. (англ.), 2015
© ГО «Перекладачі Біблії України», 2025

Моєму небесному Батькові
та моїй земній супутниці Сарі

Зміст

Передмова	9
Вступ	13
1 Що таке заснування церков?	17
2 Яка ваша еклезіологія?	21
3 Практика членів команди	31
4 Шлях до заснування	41
5 Етапи заснування церкви	55
6 Заплановані зміни ролей	65
7 Цикл примноження церков	81
8 Методи	87
9 З чого почати?	97
10 Розвиток пасторів	107
11 Розробка стратегії	117
12 Етичні принципи	123
Висновок	133
Подяки	134
Примітки	135
Бібліографія	137
Про автора	138

Передмова

Коли я писав книгу «Відкриваючи для себе заснування церков», вступ до того, що, чому і як відбувається в глобальному заснуванні церков, я хотів представити в детальному посібнику з цієї теми.¹ Ця книга налічує майже 460 сторінок, і я вірю, що мені вдалося виконати те, що Господь поклав у моє серце. Я надзвичайно вдячний Богу за цю книгу і дуже задоволений нею.

Ви могли б припустити, що така книга була достатньо вичерпною. Однак протягом багатьох років навчання засновників церков як у семінаріях, так і в місцевих церквах, я часто стикався з питаннями, які не розглянув у «Відкриваючи для себе заснування церков». Крім того, оскільки це був вступний текст, його тема і мета не дозволили мені розвинути деякі мої думки до того ступеня, до якого я хотів.

Книга, яку ви тримаєте перед собою, «Заснування апостольських церков», є моєю спробою відповісти на деякі з цих питань і з'єднати практичні кроки в більш досконаліший спосіб. Хоча ця книга написана, щоб бути самостійною, з великою кількістю нового матеріалу, вона також написана, щоб доповнити, а не замінити книгу «Відкриваючи для себе заснування церков». Звичайно, між двома книгами є деяка схожість. Якби її не було, ви б поставили

під сумнів автора, який пише дві книги на одну тему без жодної послідовності та з великою розбіжністю думок.

Однак є дуже важливі питання, пов'язані із заснуванням церков, які я не розглядаю детально в тій книзі, але розглядаю в книзі «Заснування апостольських церков». У цій книзі мало говориться про роль Святого Духа, піст і молитву, духовну війну і роль церкви, що посиляє місіонерів. Хоча ці життєво важливі аспекти місіонерської праці не є повністю відсутніми в цій книзі, я навмисно уникаю зайвого і натомість відсилаю читача до відповідних розділів книги «Відкриваючи для себе заснування церков» для додаткового ознайомлення з ними. Я сподіваюся, що «Заснування апостольських церков» не сприйматиметься як книга, в якій не обговорюються важливі питання для примноження учнів, лідерів і церков. Навпаки, я надіюся, ви зрозумієте, що ця книга є частиною ширшого контексту матеріалів, які я створив.

Немає нічого нового під сонцем. На кожного автора впливають попередники, і це видно в його працях. Моя робота не є винятком. Ті з вас, хто знайомий з літературою про заснування церков та місіологію, впізнають вплив Роланда Аллена, Дональда МакГаврана та Ральфа Вінтера. У цій праці ви побачите вплив Девіда Хесселгрейва на моє бачення циклу примноження церков. Стосовно теми зміни ролей, етапів заснування церков та завершення місії команди, я багато почерпнув з праць Тома Штеффена, Натана та Карі Шенків.²

Перед тим, як писати цю передмову, я витягнув з полиці книгу Чарльза Брока «Помісне заснування церков: Практична подорож» і прочитав слова, якими Чарльз підписав свою книгу для мене 3 червня 1996 року: «Нехай Бог благословить тебе — Чарльз Брок».³ Того літа я познайомився і з Чарльзом, і з його книгою, і саме через цього брата та його праці Господь привів мене у царину заснування церков.

Окрім роботи з командами по заснуванню церков у Сполучених Штатах, я провів десять років, навчаючи основам заснування церков у семінаріях.

В даний час я служу пастором з примноження церков у церкві Брук Хіллз в Бірмінгемі, штат Алабама. Одним з моїх обов'язків є підготовка наших членів до служіння в командах із заснування церков. Якби Чарльз Брок не викладав курс із заснування церков у червні 1996 року, я сумніваюся, що написав би цю книгу. І якщо ви знайомі з творчістю Чарльза, то відчуєте його вплив на цю книгу в багатьох аспектах.

Я молюся про те, щоб Господь використав книгу «Заснування апостольських церков» для того, щоб вести вас і вашу команду до примноження учнів, лідерів і церков серед недосягнутих народів світу. Наближається день, коли така праця більше не буде потрібною. Я сподіваюся, що ви станете частиною цього різноманітного зібрання навколо престолу (Об. 7:9), і я дуже хочу, щоб ця книга хоч якось допомогла вам у цій великій справі.

Вступ

Одного разу в місцевій кав'ярні я зустрівся з досвідченим фахівцем зі стратегії заснування церков. Цей чудовий брат вже багато років займався заснуванням церков. На початку нашої розмови він запитав мене про мій підхід до заснування церков і про те, що наша церква робить у цьому регіоні. Я почав з визначення того, що заснування церкви — це євангелізація, яка веде до появи нових церков. Протягом наступних кількох хвилин я роздумував над деякими уривками з Писання (наприклад, Дії 13-14; 20; 1 Тим. 3; Тит. 1), різними етапами заснування церкви, запланованими змінами ролей для команди, що займається заснуванням церкви, і важливістю недосягнутих народів. Після того, як я поділився своїми думками, я чекав на його відповідь. Виникла пауза, він дивився на мене. Потім, з виглядом здивування, він вигукнув: «Ого! Це дивовижно!». Він був вражений.

Як і будь-хто інший, я люблю, коли мене хвалять за добре виконану роботу, і особливо мені подобається, коли хтось хвалить мою винахідливу ідею, дію, книгу. Але його відповідь не була для мене приємною. Хоча його здивування показало, що він вважає мене креативним та інноваційним, я був схвильованим.

Я описав йому не більше, ніж те, про що ми читаємо у Святому Письмі. Саме в той момент я дійшов висновку:

коли Церква дивується біблійній моделі, це показує, наскільки далеко ми відійшли від Писання у своїй місіонерській практиці.

Одного разу, на конференції по заснуванню церков, я виголосив доповідь, схожу на ту, якою поділився в кав'ярні того дня. Після цього до мене одразу ж підійшов лідер із заснування церков у своїй деномінації і сказав: «Це саме те, що ми робимо! Євангелізація, яка призводить до появи нових церков!»

«Продовжуйте цю чудову роботу», — відповів я. Однак його заява не відповідала тому, що я знав про засновників церков, якими він керував. На іншому виступі, присвяченому темі заснування церков, до мене підійшов стратег із заснування церков і сказав те ж: «Це саме те, що ми робимо! Євангелізація, яка призводить до появи нових церков!»

«Продовжуйте так само добре працювати», — відповів я знову. Але знову його слова не відповідали дійсності. Цього разу я був ще краще знайомий з територією, якою він опікувався.

Одна справа — бути щирим і бажати чогось доброго, інша справа — діяти, керуючись цими емоціями.

Те, про що я розповім у цій книзі, не є чимось новим. Так, очевидно, що я створив цю книгу відповідно до власних переконань. Але апостольське заснування церков існує в Церкві вже дві тисячі років. Я хочу, щоб церкви, мережі, деномінації та місіонерські організації усвідомили це питання і відреагували на нього належним чином. Багатьом західним євангельським структурам, організаціям, парадигмам навчання та системам підтримки доведеться суттєво змінитися, щоб прийняти апостольський підхід до заснування церков.

Багато хто думає, що вони вже прийняли цей підхід, але реальність кричить про протилежне. Зміни ніколи не даються легко. Я не ставлю собі за мету в цій книзі

рекламувати такі необхідні зміни. Однак євангелісти повинні почати вносити необхідні корективи, оскільки ми продовжуємо рухатися в двадцять перше століття.

Понад шість тисяч народів залишаються не охопленими (у тому числі три тисячі неохоплених — недосягнутих). Просто повторювати те саме недостатньо. Хоча для Царства Божого багато зроблено у сфері заснування церков, ми повинні спиратися на давні методи і виходити з ними на нові терени.

Заснування апостольських церков відкриває шлях до народів. Якщо це нас дивує, ми повинні запитати: «Чому?».

Якщо те, чого слід очікувати управителям Царства, хвилює нас, ми повинні переоцінити наші переконання, методи, стратегії, системи і структури.

Якщо наші нинішні реалії не відповідають таким очікуванням, щось має змінитися. Наближається день, коли фортифікаційні споруди учнівства та заснування церков припинять своє існування. До того часу ми покликані стати мудрими управителями того, що отримали, — працювати для доповнення багатонаціонального народу, зібраного навколо престолу (Об. 7:9). Чи приєднаєтеся ви до цього божественного завдання разом з Ісусом, будуючи Його Церкву? Чи приймете ви апостольське заснування церков як інструмент для здобуття учнів з усіх народів — поруч і по всьому світу?

Що таке заснування церков?

Бгато людей цікавиться темою заснування церкви. Книги, статті та вебсайти рясніють цією темою. Церкви, мережі, агентства і цілі деномінації зацікавлені в заснуванні церков. По всьому світу церкви говорять про цю важливу справу. На тему заснування церков проводять конференції, а семінарії пропонують навчання. Деякі школи навіть пропонують наукові ступені з організації церков. Заснування церков відбувається тут, там і скрізь! І це добре.

Але ось цікавий факт: ніде в Біблії церкві не наказано засновувати церкви. Такої вказівки не існує. Звичайно, ми бачимо, що заснування церков відбувається, але це не те саме, що прямий наказ. Нам наказано навчати учнів (Мт. 28:19). Це Велике Доручення включає в себе хрещення і навчання (Мт. 28:19-20). В контексті сказано, що учні повинні слідувати за Христом і переживати освячення — створювати місцеві спільноти Царства — помісні церкви. Але Біблія не говорить нам засновувати церкви.

В усій Біблії ми читаємо про народження *церков* після того, як з'являються учні. Біблійне заснування церков — це євангелізація, яка призводить до появи нових церков. Іншими словами саме євангелізація призводить до появи нових учнів, які потім збираються разом і самоідентифікуються як місцева частина вселенського тіла Христового.

Отже, церква є результатом учнівства. (Для отримання додаткової інформації про заснування церков див. перший розділ книги «Відкриваючи для себе заснування церков»).

ЧОТИРИ ПОТРЕБИ

Що потрібно для заснування церкви? Чи потрібен здібний, харизматичний лідер? Ідеальний лідер прославлення? А як щодо \$100,000 в банку? Чудова звукова система? Посвячена група служителів? Чудовий вебсайт? Громадське місце для зустрічей? Пристойний трейлер для перевезення стільців, перегородок, чаш для причастя та іншого обладнання?

Я брав участь у служінні однієї нової церкви, яка збиралася в школі. Інший засновник церкви, з яким я працював, відкрив церкву в кінотеатрі. Один із засновників церкви був чудовим проповідником. Інший з самого початку вкладав багато сил у дитяче служіння. Ще один був обдарованим адміністратором, який створив цілі системи служіння. Інший засновник церкви почав з чудової команди прославлення. У одного із засновників було багато грошей для роботи, а інший їх мав дуже мало.

Хоча наявність ресурсів може бути важливою, але вона не є обов'язковою для заснування церкви. Багато засновників церков надають цим та іншим речам першочергове значення. Однак дослідження Святого Письма виявляє чотири ключові аспекти, які, на мій подив, рідко згадуються як головні.

У книзі Дії 17:1-8 ми читаємо про народження церкви у Солуні під час другої місіонерської подорожі Павла. У той час як Лука записує деякі основні аспекти цієї історії протягом трьох тижнів, коли команда перебувала в місті, Павло пізніше пише два листи до церкви. У першому

розділі його першого листа ми отримуємо уявлення про те, що потрібно для заснування солунської церкви. Павло пише:

...знаючи, Богом улюблені браття, про ваше обрання. Бо наша Євангелія не була для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі Святій, і з великим упевненням, як знаєте ви, які ми були поміж вами для вас. І ви стали наслідувачі нам і Господеві, слово прийнявши в великому утискові з радістю Духа Святого... (1 Сол.1:4-6)

Тут ми бачимо, що прийшли сіячі, які посіяли насіння в підготовлений Духом ґрунт.¹ Нічого незвичайного. Нічого кричущого. Нічого хитрого. Нічого складного.

Команда євангелізувала. Хтось повірив, а хтось не повірив. Ті, хто увірував, стали наслідувачами команди у вірі. Їхня зрілість, ревність і дари не були такими, що й у членів команди, яка засновувала церкви. Проте їм було дано Духом і показано командою за короткий проміжок часу все необхідне для того, щоб бути учнями та робити учнями інших. Вони були як місцеве вираження Тіла Христового. Команда була «як мати, що піклується про своїх дітей» і «з любов'ю бажала» ділитись з новонаверненими «не тільки Євангелією Божою, але й сама собою» (1 Сол. 2:7-8). Результат виявився дивовижним. Церква в Солуні «стала прикладом для всіх віруючих у Македонії та в Ахаї», і слово Господнє поширилося від них. Їхня віра поширилася «по всіх усядах» (1 Сол. 1:7-8).

Чи важке це служіння — засновувати церкви? Так! Безумовно. Після роздумів про багаторічний досвід заснування церков один мій друг сказав мені: «Знаєш, Джей Ді, я зрозумів, що деякі з найбільших духовних злетів у моєму житті припали на той час, коли я був залучений до заснування церков». Перш ніж я встиг відповісти, він швидко

додав: «Але деякі з моїх найбільших духовних падінь також сталися під час мого служіння із заснування церков».

Є багато уривків, які показують духовне протистояння та фізичні переслідування, які приходять з поширенням Царства. Просто прочитайте розповідь про заснування солунської церкви та листи Павла.

Проповіді Євангелія і навернення солунян було достатньо, щоб почався бунт! Команду стали називати «Ті, що світ сколотили» (Дії 17:6).

Однак ми часто винні в тому, що робимо служіння заснування церков набагато складнішим, ніж це описано в Біблії. Заснування церкви — це народження учнів, їхнє хрещення та навчання виконувати все, що заповідав Ісус, у спільноті завіту з іншими громадянами Царства.

Важко? Так! Складно? Ні. Отець, Син і Святий Дух зробили і продовжують робити складну і запутану частину.

ВИСНОВКИ:

- Біблійне заснування церков — це євангелізація, яка призводить до появи нових церков.
- Чотири речі, необхідні для заснування церков, — це сіячі, насіння, ґрунт і Дух.
- Засновники церков повинні подавати новонаверненим приклад для наслідування.
- Заснування церков — важке служіння, але не складне.

Яка ваша еклезіологія?

Я звертаюся до засновників євангельських церков і пасторів на Заході. Як правило, вони дотримуються високих поглядів на Біблію, христологію (вчення про Христа) і сотеріологію (вчення про спасіння). Зважаючи на це, найбільш важливим питанням у заснуванні церкви, яке я повинен висвітлити, є питання еклезіології (вчення про церкву). Те, як ваша команда визначає церкву (помісну і вселенську), вплине на все, що ви робите в процесі заснування церкви. Це визначення вплине на те, що ваша команда намагається заснувати. Це вплине на стратегію. Це вплине на доступні ресурси, методи і на те, хто може вести нові церкви.

Еклезіологія є надзвичайно важливою. Вона формує все.

Біблія називає вселенською Церквою (я буду писати її з великої літери) всіх тих, хто протягом століть покався у своїх гріхах та увірував у Месію. Сьогодні в інших частинах світу живуть люди, яких ми ніколи не зустрінемо, але які є нашими братами і сестрами у Христі. Разом з ними ми є членами вселенського тіла. Коли Ісус говорив про створення Своєї Церкви (Мт. 16:18), Він мав на увазі вселенську Церкву.

Однак, що не менш важливо, Біблія також говорить про помісну церкву (я буду писати її з малої літери) як про членів Його тіла в конкретному місці. Коли Ісус говорив про винесення конфліктних питань на розгляд церкви, Він мав на увазі місцеве зібрання (Мт. 18:17). Ісус також звертається до помісних церков в Ефесі, Смірні, Пергамі, Тіятирі, Сардах, Філядельфії та Лаодикії (Об. 2-3). Павло пише листи до віруючих у Колоссах, Филипах, Коринфі та інших місцях. Більшість новозавітних послань Павла адресовані конкретним громадам святих у цих містах — помісним церквам.

Бути віруючим означає бути членом вселенської Церкви, але також ми очікуємо, що віруючі будуть учасниками помісної церкви. Неможливо здійснювати повний послух Ісусу без прихильності до місцевого прояву Його тіла. Подібно до того, як солуняни стали наслідувачами команди Павла, ми повинні дивитися на віруючих першого століття як на приклад для наслідування в цьому питанні. Якщо ми очікуємо, що нові віруючі об'єднуються в помісні церкви, наші команди повинні виконувати зобов'язання перед ними. Важко закликати інших наслідувати нас, якщо ми самі є поганим прикладом.

Протягом багатьох років мені ставили багато запитань про заснування церков. У цій книзі я поділюся деякими з найбільш важливих запитань, а також своїми відповідями на них.

Питання: Що таке помісна церква?

Відповідь: Помісна церква є місцевим вираженням вселенського тіла Христового.

Питання: Коли виникає церква?

Відповідь: Церква виникає тоді, коли люди каються у своїх гріхах і вірять в Ісуса, приймають хрещення і погоджуються об'єднатися (самоідентифікуються) як

послідовники Ісуса у спільноті один з одним, як місцеве вираження Його вселенського тіла.

Питання: Але чи не є ці відповіді занадто спрощеними? Як щодо пасторів? Як щодо зібрань? Як щодо дияконів? Як щодо євангелізації? Як щодо богослужіння? Як щодо причастя? Як щодо малих груп? Як щодо вивчення Біблії? А як же піклування про сиріт і вдів? Як щодо взаємодії культури та християнського світогляду. Як щодо всіх тих цілей, ознак та інших характеристик, які, як нам говорили, повинні бути присутніми, щоб церква була церквою?

Відповідь: Це все дуже важливі та необхідні елементи помісних церков. Це те, до чого нові церкви повинні рухатись якомога швидше.

ЗАСНОВУЙТЕ ЦЕРКВУ, ЯКА Є, А НЕ ЦЕРКВУ, ЯКА ПРИЙДЕ

Поспішні очікування заважають народженню і примноженню церков. Неодноразово я чув такі речі, як: «Засновуйте свої церкви, але тільки переконайтеся, що вони мають все: і ці структури, і цю діяльність, і ці двадцять п'ять ознак, і цю сорок одну мету, і цю приналежність, і дайте стільки-то грошей...». Багато засновників церков хочуть скопіювати або відтворити свою рідну церкву чи якусь іншу зарекомендовану, яка є виявом освячення протягом тривалого періоду часу. Вони хочуть заснувати щось сучасне. Натомість створюють швидкозростаючі церкви, які дуже важко супроводжувати або підтримувати, зі складною організацією та структурою.

Ця філософія добре підходить, коли ми починаємо церкви зі зрілих громадян Царства. Ці учні вже мають за плечима роки освячення. Вони мають довгу історію церковних традицій. Ми повинні багато очікувати від цих церков, оскільки багато було дано їхнім членам протягом

тривалого часу. Але це не те саме, що заснування церкви через учнівство.

Використання досвідчених віруючих для заснування церков — це, безумовно, дієвий підхід, але він повинен розглядатися як виняток. Новий Завіт не дає нам підстав вважати це правилом.

Зважаючи на біблійні тексти, церкви повинні виникати з новонавернених. Біблійне заснування церков — це евангелізація, яка призводить до появи нових церков, а не перерозподіл членів між вже існуючими. Знання біблійної еклезіології допомагає нам розуміти, що церкви, засновані на основі новонавернених, потребують часу для зростання. Ці церкви лише розпочали процес освячення.

- Не очікуйте, що вони проявлятимуть той самий рівень зрілості, як церква, якій десять, двадцять або п'ятдесят років.
- Не слід очікувати, що вони одразу проявлятимуть ті якості, які формуються з часом.
- Дайте їм час на духовне зростання і не вимагайте надто швидкого прогресу.

Засновники церков повинні працювати з новими віруючими з самого початку. Вони не починають зі зрілих громадян царства, які можуть відповісти на питання всіх біблійних вікторин та обговорити складні доктрини та церковну історію. Ці люди — нові віруючі! На початку нова церква складається з нових віруючих.

З 1978 по 1996 рік Джордж і Харріет Вокер приєдналися до Боба і Нобі Кеннелл, щоб служити серед народу бісорію, віддаленого і недосягнутого племені в Папуа-Новій Гвінеї. Їх познайомило з бісорію сусіднє плем'я. Коли команда вперше надала племені медикаменти, здоров'я бісорію почало різко покращуватися. Після першого контакту з племенем, коли Боб сказав, що хоче розповісти їм про їхнього Бога-Творця, вони відповіли: «Будь ласка,

живіть з нами і розкажіть нам про Нього, бо ми нещасливі, живучи так, як ми живемо».

У бісорію не було писемності, тому команда вивчала мову, розробляла алфавіт і, зрештою, перекладала для них Біблію. Протягом трьох років команда жила в дуже тісному контексті з цими людьми. Джордж розповідав, що вночі вони чули, як хроплять їхні сусіди в сусідній хатині.

Одного разу Боб і Джордж запитали вождів племені, чи можуть вони почати розповідати їм «важливу історію» біля вогнища вночі. За час свого перебування з бісорію команда демонструвала невіруючим людям приклад того, як виглядають послідовники Ісуса Христа. Люди цього племені мали можливість спостерігати за християнським стилем життя команди, а тому розуміли важливість цієї історії. Лідери бісорію сказали, що кожен в селі повинен її почути. Протягом наступних шести місяців Боб і Джордж ділилися історіями від Буття до Євангелій п'ять днів на тиждень.

У 1981 році вони почали викладати Біблію в хронологічному порядку. Джордж описав цей метод євангелізації як «революційний в моєму розумінні» і сказав, що він мав «неймовірний вплив» на бісорію.

Використовуючи хронологічне викладання Біблії та пояснення термінів і подій, команда ділилася звісткою про викуплення. Після цих шести місяців навчання велика кількість членів племені покалася і повірила в Ісуса.

Після цього великого пробудження нові віруючі були охрещені і заснували церкву. Як тільки група охрестилася і самоідентифікувала себе як церква, вона стала помісною церквою. Цьому місцевому вираженню Тіла Христового ще багато чому треба вчитися і багато в чому практикуватися.

Для того, щоб стати помісною церквою, не потрібне досконале знання уривка про кенозис (смирення і

самопожертва) з Послання до Филип'ян 2, проведення соборних літургій, складна структура служінь чи бюджет на рівні невеликої корпорації.

Чи є вони відродженою, охрещеною групою, яка самоідентифікує себе як місцеве вираження Тіла Христового? Чи пообіцяли вони перед Господом і один перед одним жити за етикою Царства (знайденою в Слові) по відношенню до Бога, один до одного і до світу, не до кінця розуміючи, що все це означає, але бажаючи робити це, тому що Ісус очікує цього від них?

Якщо так, то ви заснували церкву, яка готова до при множення учнів, лідерів і нових церков. Ви заснували церкву, яка є.

Це не виглядає круто.

Тут немає нічого модного.

Але це, безумовно, те, про що варто написати додому!

ЗАСНОВУЙТЕ ЦЕРКВУ, ВРАХОВУЮЧИ ЇЇ ПОТОЧНИЙ СТАН, І ОДНОЧАСНО ПЛЕКАЙТЕ ВИСОКІ СПОДІВАННЯ

Надмірне прагнення деяких засновників церков до масштабного руху змушує їх нехтувати якістю. Це виявляється в тому, що вони або взагалі не доводять справу до заснування церкви, обмежуючись групами. Або ж вони створюють лише базові структури без планів щодо навчання, розвитку лідерства чи формування чітких очікувань, по суті, просто досягаючи людей, яких згодом залишають.

Покладайте на церкву, в якій служите, великі надії. Ваша команда повинна навчити цих учнів Слова Божого, як вивчати і застосовувати його як приватно, так і в церкві. Дух і Слово освятять їх. Всі інші знаки, цілі, прояви та очікування прийдуть (деякі швидше, ніж інші) в міру того, як вони зростатимуть у Христі (Кол. 2:6-7; 1 Петр. 2:1-5).

Пам'ятайте, що Він може вберегти їх від спотикання і представити їх бездоганними перед Отцем (Юди 1: 2-4).

Питання: А як щодо пасторів? Ви про них ще не згадували.

Відповідь: Пасторське лідерство буде розглянуто в наступному розділі. А поки що достатньо сказати, що хоча місцева церква може існувати без пресвітерів (Дії 14:23; Тита 1:5), вона не повинна існувати без них дуже довго. Церква визначається не своїми лідерами, але лідери необхідні для того, щоб місцева церква була і функціонувала як здорове тіло.

Питання: Ваше визначення не включає Вечерю Господню. Чи може церква існувати без участі в причасті?

Відповідь: Причастя є одним із двох обрядів (інший — хрещення), даних Ісусом Своїй церкві. Це те, що церква робить, а не те, ким вона є. Церква може бути заснована без участі в причасті в той день. Однак команда із заснування церкви повинна якнайшвидше показати церкві, що Біблія вчить щодо цього обряду.

Питання: Чи може церква існувати без практики виправної дисципліни? **Відповідь:** Так, але знову ж таки, церковна дисципліна — це те, що церква робить, а не те, ким вона є. Це дія. Церкву слід якнайшвидше навчити як формуючої, так і виправної дисципліни.

Питання: А як щодо проповіді? А як щодо богослужінь? Ваше визначення цього не включає.

Відповідь: Спільні зібрання та правильно проповідуване Слово необхідні для того, щоб місцеві церкви були здоровим вираженням вселенського Тіла Христа. Але це дії, які церква робить, а не те, ким вона є.

Питання: Ви постійно проводите різницю між тим, ким є церква, і тим, що вона робить. Чому?

Відповідь: Це розрізнення є навмисним. Суть церкви та її дії — це різні речі. Поняття «церква» для більшості людей пов'язане з її діяльністю та функціями. Через це виникає негайне припущення, що церква, яка тільки починає своє існування і ще не виконує всього функціоналу, не є справжньою.

З цим тісно пов'язане припущення, що наше власне культурне розуміння функцій церкви є нормативним. В результаті місцева церква визначається не стільки своїми діями, скільки нашим культурним розумінням цих дій. Отже, якщо нова церква *відразу* не виконує функції, які я очікую, виходячи з моїх культурних уподобань, то я не вважаю цю групу церквою або вважаю її нездоровою церквою.

Однак, якщо ми маємо відроджену, хрещену групу учнів Ісуса, які визнають себе Ним покликаними і прагнуть жити за етикою Царства у своїй спільноті, тоді Сам Дух, який об'єднав їх у Церкву, та етика, викладена у Слові, забезпечать появу функцій, необхідних для виконання цього покликання.

Якщо ця група учнів є послідовниками Ісуса, то будуть спостерігатися правильні дії в окремих особах, сім'ях і церковному тілі. Ісус вибрав їх, щоб приносити плід (Ів. 14:15; 15:16). Це розрізнення дозволяє командам заснування церков усвідомити, що біблійні вимоги до нової церкви, ймовірно, менші, ніж культурні, деномінаційні або традиційні уподобання та очікування команди. Це розрізнення також змушує команди боротися з біблійною еклезіологією, (наслідувати біблійну еклезіологію,) оскільки саме цьому вони повинні навчати нові церкви. Засновники церков повинні бути не тільки хорошими місіологами, але й хорошими теологами. Бути одним без іншого — це перешкоджати заснуванню церков.

Засновуйте церкву, яка є, і дозвольте їй функціонувати як церква, описана в Слові. (Для отримання додаткової

інформації про еклезіологію та заснування церков див. розділи 2 та 3 книги «Відкриваючи для себе заснування церков»).

ВИСНОВКИ:

- Наше розуміння того, що таке церква, визначає кожен аспект нашої роботи з її заснування.
- Для успішного заснування церков необхідно мати правильне біблійне розуміння про Вселенську церкву та про місцеву церкву.
- Основою для створення нової місцевої церкви є віра в Ісуса, прийняття хрещення та усвідомлення себе частиною християнської спільноти.
- Створення швидкозростаючих церков, що складаються із зрілих віруючих, має бути рідкісним явищем, а не звичайною практикою.
- Створення нових церков має відбуватися з новонавернених.
- Засновуйте церкву, виходячи з її реального стану, але одночасно плекайте високі сподівання щодо її майбутнього розвитку.

Практика членів команди

Історія Сполучених Штатів включає в себе суворий індивідуалізм, дух незалежності та самодостатності. Самотній рейнджер сприймається як герой — той, хто здатний виконати роботу самостійно, не звітуючи нікому. Справжню велич може обмежити або навіть поставити під загрозу залежність від інших. Але Царство Боже спирається на іншу цінність, яка робить великий акцент на партнерстві та спільноті. Служіння завжди було командним видом спорту. Хоча в Біблії ми знаходимо приклади окремих осіб, які служили Господу самостійно (наприклад, Ілля в 1 Царів 17–19 або Пилип в Дії 8), модель співпраці людей має пріоритет. Це найбільш очевидно в зусиллях апостольської церкви щодо підготовки учнів та заснування церков. У Євангеліях ми читаємо, що Ісус послав сімдесят учнів по двоє (Лк. 10:1), а першими місіонерами з Антіохії була команда Павла та Варнави (Дії 13:2-3). В Божому задумі місіонерська команда життєво важлива для поширення Євангелія та розмноження учнів, лідерів і церков.

Існує безліч ресурсів на теми формування, розвитку, лідерства в команді, а також сильних і слабких сторін команд. Однак у цьому розділі я хочу звернути вашу увагу на вісім основних характеристик членів команди для заснування церкви.

Командам потрібні різні дари, таланти та навички. Команда, що складається із засновників церкви, які мають однакові якості, буде дуже сильною в кількох сферах служіння, але обмеженою в інших. Аналіз писань Павла показує, що тіло Христа складається з різних дарів (1 Кор. 12) і різних служінь (Еф. 4:11-12). Хоча команда засновників церкви не є тим самим, що й церква, вона є частиною церкви. Різноманітність — це добре. Однак наступні вісім практик є універсальними. Здорові прояви цих практик повинні бути присутніми у кожного члена команди, незалежно від їхніх особистих дарів.

Я називаю їх «Факторами Варнави», тому що це важливі характеристики з життя Варнави, які можна застосувати до сучасних команд засновників церков. (Для отримання додаткової інформації про команди засновників церков дивіться п'ятнадцятий розділ книги «Відкриваючи для себе заснування церков», а також мою книгу «Фактори Варнави: Вісім важливих практик для заснування церкви»).

Ми часто думаємо про Варнаву лише як про втішителя і не помічаємо його внеску в розширення Царства. Але Писання ясно показує, що він брав значну участь у роботі із заснування церков у першому столітті. Якби не було Варнави, який прийняв і поручився за Павла в Єрусалимі та Антіохії, малоймовірно, що Павло став би тим засновником церкви, яким ми його знаємо (Дії 9:26-28; 11:25). Варнава був визнаний слугою, вчителем, лідером і апостолом (Дії 14:14). Його описували як «нашого улюбленого Варнаву» (Дії 15:25), сина втіхи (Дії 4:36) і «чоловіка доброго, повного Духа Святого та віри» (Дії 11:24). Вперше ми читаємо про нього як про члена Єрусалимської церкви. Він зробив великі жертви для цієї громади та для поширення Євангелія. Однак, навіть маючи таку видатну репутацію, він не був застрахований від конфліктів і гріха лицемірства.

Якось я знав засновника церкви, який був готовий прийняти в свою команду будь-кого, хто дихав повітрям і любив Ісуса.

Це не план, а катастрофа! Хоча «тест на повітря/любов» може звучати як дуже гарна ідея, він не повинен бути стандартом для членства в команді. Слід брати до уваги особисту біографію. Необхідні для команди якості мають бути властиві людям задовго до початку їхньої роботи. Це важливо не тільки для здоров'я команди, але й тому, що якості та характеристики команди будуть передаватися членам нових церков. Хоча Бог займається освяченням, наша минула поведінка (як віруючих) є одним із найкращих показників того, як ми будемо діяти в майбутньому. Члени команди можуть мати всі бажані знання та навички, але якщо їм не вистачає цих восьми біблійних практик, їх не варто включати до команди заснування церкви.

Що таке фактори Варнави? Член команди, який демонструє характеристики Варнави, це той, хто:

Ходить з Господом. Саме завдяки своїм стосункам з Господом Варнава міг мудро й добре служити. Малоімовірно, що Дух покликав би його, якби він не був в спілкуванні з Богом (Дії 13:2). Якщо б він регулярно засмучував Духа, важко повірити, що вони з Павлом могли б дати звіт про роботу Духа на Єрусалимському соборі (Дії 15). Варнава закликав інших залишатися вірними Господу з непохитним серцем (Дії 11:23). Його стосунки з Богом робили його улюбленим (Дії 15:25), надійним (Дії 11:30), сміливим (Дії 13:46) і стійким (Дії 13:50-51).

Прагнення до великих звершень для Господа не повинно відволікати команду від особистих стосунків з Ним. Послух Йому краще, ніж жертва (1 Сам. 15:22). Вірні стосунки з Господом дозволяють команді знати, як жити у відносинах з Богом, іншими членами команди та тими, хто поза Царством. Якось я чув, як засновник церкви сказав:

«Заснування церкви — це стосунки з Богом і спілкування з людьми». Хоча це трохи спрощено, суть висловлена добре. Воно починається з інтимного спілкування з Отцем, Сином і Духом.

Має особливий характер. Варнава охарактеризований як добра людина (Дії 11:24). Цей опис, швидше за все, походить від його видатного характеру, який виявлявся через лагідний дух, добрі вчинки та добру мову. Він також описаний як людина, повна Духа Святого та віри (Дії 11:24). Він вірив, що Бог забезпечить його всім необхідним і дасть йому можливості для служіння.

Характер членів команди має вирішальне значення для єдності та ефективності. Це те, що вони будуть моделювати перед іншими. Члени команди повинні бути сповнені Духа Святого (Еф. 5:18), постійно віддаючи себе Господу. Доброта та віра також повинні описувати їх. Один засновник церкви поділився зі мною: «Велике лідерство будується на довірі. Довіра будується на чесності. Без чесності будь-які починання швидко зазнають невдачі».

Служить помісній церкві. Перша згадка про Варнаву в Біблії описує, як він продав ділянку землі та віддав гроші Єрусалимській церкві (Дії 4:32-37). У цьому уривку він описаний як «син утіхи». Лідери церкви довіряли йому настільки, що послали його до Антіохії, щоб він провів там рік, підбадьорюючи та навчаючи нових віруючих (Дії 11:22). Він був людиною, яка підбадьорювала, жертвувала та підкорялася церкві.

Те, як команда служить, є відображенням їхнього ставлення до себе та до інших. Команди повинні складатися з членів, які люблять церкву та жертвують для неї. Команди відтворюють те, що вони знають і що пережили. Якщо команда прагне побачити, як нові віруючі стають плідними учнями в місцевій церкві, то члени команди повинні самі виявляти цю відданість.

Залишається вірним покликанню. Нам не сказано, коли Варнава навернувся. Можливо, це сталося в день П'ятидесятниці (Дії 2). Він просто представлений як вірний член Єрусалимської церкви (Дії 4). Саме з цього служіння в Антіохії Дух закликав його до заснування церкви (Дії 13:1-3). Цей заклик виник із вірності Варнави Господу, команді та Великому Дорученню, особливо під час гонінь.

Будь-яка команда засновників церкви, ймовірно, зіткнеться з серйозними викликами духовної боротьби та переслідуваннями. Члени повинні бути вірними Божому покликанню в їхньому житті. Настануть дні, коли це буде єдине, що утримає їх в служінні.

Звичайно, можуть виникнути й інші проблеми, які можуть відволікти засновників церкви від їхнього покликання. На момент написання цього матеріалу наша церква планує уповноважити Джеффа та Джулі на заснування церкви. Через двадцять чотири години після того, як вони погодилися, що Господь веде їх у цьому напрямку служіння, інша церква зв'язалася з Джеффом, щоб повідомити йому, що вони серйозно розглядають його як свого наступного пастора, і що вони нададуть суттєве грошове забезпечення. Хоча Джефф і Джулі вважали за честь, що ця церква зв'язалася з ними та розглянула цю можливість, вони відмовилися. «Бог покликав нас до служіння заснування церкви», — поділився Джефф. «Це все, що нам потрібно».

Регулярно ділитися Євангелієм. Варнава знав, що заснування церкви починається з євангелізації. Швидше за все, він погодився з Павлом, що засновники церкви повинні стати усім для всіх, щоб врятувати деяких (1 Кор. 9:22). Він був цілеспрямованим у своїй євангелізаційній діяльності (Дії 13:50-51; 14:1-6). Він був сміливим (Дії 13:46). Незважаючи на переслідування, з непохитною рішучістю ділився Євангелієм (Дії 14:6-7). Вважав за краще працювати серед людей, які відкриті до його слів

і був готовий обтрусити порошок з ніг і рухатися далі, коли це було необхідно (Дії 13:51). І хоча Варнава був великою мірою залучений до євангелізації, він також був стурбований духовним зростанням тих, хто прийшов до віри. Ефективне учнівство вимагає не лише навернення, але й навчання в контексті місцевих церков разом з їхніми лідерами (Дії 14:21-23). Регулярна і цілеспрямована євангелізація — це необхідна умова для успішного заснування церков. Без цього команди не зможуть ефективно навчати учнів і створювати нові церкви. Це перший крок на «шляху до заснування» (див. розділ 4). Подібно до інших якостей Варнави, регулярне поширення Євангелія має бути частиною досвіду кожного члена команди.

Протягом кількох років Джеймс Харві служив засновником церкви в Нешвіллі, штат Теннессі, серед найбільшої концентрації курдських мусульман у Сполучених Штатах. Він активно служив людям, але не відразу почав ділитися з ними Євангелією. Чим довше тривали стосунки, тим важче було знайти підходящий момент для розмови про Євангеліє. У моїй розмові з Джеймсом він зізнався: «Я повинен був покаятися у своїй недостатній євангелізації». Джеймс вирішив змінити свій метод і почав представлятися як послідовник Христа та ділитися Євангелієм якомога раніше у своїх зустрічах з людьми. Він ще не побачив плодів своєї праці серед курдів, але спостерігав спасіння інших людей, які раніше не чули Євангеліє у своєму народі. Він тепер займається домашніми групами по вивченню Біблії та заснуванням церков серед них, не забуваючи про курдів, за яких продовжує молитися та яким проповідує.

Виховує лідерів. Варнава проводив час з іншими лідерами. Його репутація була відома серед пресвітерів та апостолів в Єрусалимській церкві. Коли справа доходила до розвитку лідерів, він практикував обґрунтований ризик. Ми часто забуваємо, що саме Варнава поручився за Павла,

коли інші лідери в Єрусалимі боялися його. Варнава був готовий ризикнути, повіривши в щирість навернення Павла (Дії 9:27). Саме завдяки здатності Варнави побачити потенціал у Павлі інші прийняли цього гонителя, який став проповідником (Дії 9:28). Варнава також побачив можливість у Івана Марка стати лідером. Під час другої місіонерської подорожі Павло відмовився взяти Івана Марка до команди, оскільки Іван Марко покинув їх під час попередньої подорожі (Дії 13:13). Але Варнава був готовий дати йому другий шанс (Дії 15:38-39).

Перший крок на «шляху до заснування» — це ділитися Євангелієм, а останній крок — це призначення пасторів. Команди повинні складатися з членів, які не намагаються робити все самостійно. Натомість вони усвідомлюють своє покликання до служіння, яке полягає в підготовці та наданні можливостей іншим для праці. Виховання лідерів — це ще одна обов'язкова практика. Вона включає навчання інших правильному вченню та практиці. Для допомоги у розвитку лідерства рекомендуються такі ресурси: «Виховання лідерів для жнив» Ніла Коула та Роберта Логана, «Головний план євангелізації» Роберта Коулмана та «Т4Т: Революція перетворення учнів» Стіва Сміта та Інъ Кая.

Підбадьорює словами та діями. У Біблії імена часто відображали характер людини. Варнаву при народженні звали Йосип. Він отримав нове ім'я від апостолів після П'ятидесятниці, що означає «син утіхи» (Дії 4:36). Його близькість до Бога, Великого Утішителя, робила його слова та вчинки бездоганними. Він був надійним, правдивим і послідовним у своїй мові, переконавши церкву в Єрусалимі у щирості віри Павла (Дії 9:27). Він також навчав Слово Божому (Дії 11:26). Навіть коли Павло відмовився взяти Івана Марка у другу подорож, Варнава залишився вірним своїм принципам, підтримавши Івана Марка, як

раніше підтримував Павла. Його дії були значними, жертвовними та корисними, слугуючи прикладом для інших. Варнава зміцнював віру багатьох, жертвуючи своїм часом і ресурсами.

Коментуючи значення підбадьорення в командах засновників церков, один засновник церкви поділився зі мною: «Підбадьорення є ключовим. У заснуванні церкви ви повинні шукати речі, якими можна підбадьоритися та підбадьорити один одного. Підбадьорення є наріжним каменем заснування церкви».

Я запитав іншого засновника церкви, як він підбадьорює свою команду. Він сказав, що це нелегко, але підбадьорення було обов'язковим. Він написав:

«Я завжди намагаюся донести, наскільки цінний кожен з них для мене особисто та для служіння... Я б сказав, що це не моя найсильніша сторона, тому мені потрібно бути дуже цілеспрямованим, щоб досягти цього... Допоможіть їм відчутти, що вони є частиною вашої команди, а не просто командою. Дайте їм відчутти, що ви їх цінуєте».

Команди засновників церкви переживають багато важких днів на місці служіння. Підбадьорення дуже потрібне. Часто єдині люди, які підбадьорюють команду, — це самі члени команди.

Правильно реагує на конфлікти. Там, де двоє або троє зібралися в ім'я Ісуса, буде конфлікт. Це не повинно дивувати. Помилки та непорозуміння трапляються. Команди, які займаються заснуванням церков, складаються з прощених людей, але всі вони все одно залишаються грішниками. І навіть коли гріха немає, конфлікти все одно трапляються.

Варнава і Павло так різко сперечалися про те, чи брати Івана Марка з собою в місіонерську подорож, що вони розійшлися в різні боки. Павло взяв Силу і вирушив до

Сирії та Кілікії, зміцнюючи церкви. Варнава взяв Івана Марка і вирушив на Кіпр (Дії 15:36-41). Павло також пережив велике розчарування і конфлікт через лицемірство Варнави (Гал. 2:13). Однак з послання до Коринтян ми можемо зробити висновок, що ці розбіжності не розірвали стосунки між Павлом і Варнавою (1 Кор. 9:6).

Відносини між Павлом та Іваном Марком також продовжувалися (Кол. 4:10), причому Павло навіть говорив, що Іван Марк був йому «корисний» (2 Тим. 4:11).

Коли виникають конфлікти, команди повинні реагувати належним чином. Все має робитися в любові заради Царства та свідчення команди. Дух смирення, служіння та прагнення найкращого для інших членів команди має бути присутнім. Ніхто не любить конфлікти, але вони трапляються. Не всі конфлікти є проблемою, але іноді через кардинальні розбіжності у поглядах команди розділяються.

ВИСНОВКИ:

Фактори Варнави нагадують нам, що бути хорошим членом команди засновників церкви — це набагато більше, ніж знати відповіді на теологічні чи місіологічні питання. Здорові духовні практики в житті людей мають вирішальне значення для здорових команд.

Визначення наявності «Факторів Варнави» в людях, з якими ви плануєте співпрацювати, найкраще здійснюється в контексті спільного життя. Так, це хороша ідея поговорити з іншими людьми, які служили з цими братами та сестрами, але ніщо не замінить особистої взаємодії з іншими в контексті місцевої церкви. Це одна з причин, чому команди засновників церкви повинні розвиватися в місцевих церквах.

Розглядаючи можливість партнерства в команді з кимось, знайдіть час, щоб оцінити їх у світлі факторів

Варнави. Так, це буде суб'єктивна вправа, але як лідер команди ви маєте право бути суб'єктивним. Ви знаєте, кого і що шукаєте щодо майбутнього завдання. Знайдіть час, щоб перечитати наведені вище описи факторів Варнави, і для кожного фактора оцініть людину за наступною шкалою:

Низький			Середній				Високий	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Я пропоную підсумувати цифри і розглянути наступні результати, якщо ви шукаєте волю Господа щодо потенційних членів вашої команди:

- Низький загальний бал (8-24): Не обирайте цю людину для команди.
- Середній загальний бал (32-56): Розгляньте можливість запрошення цієї людини до команди з серйозними застереженнями та умовами для розвитку. Визначте, в яких аспектах людина отримала низькі оцінки за факторами Варнави, і запропонуйте їй поради для розвитку.
- Високий загальний бал (64-80): Високий загальний бал все ще не обов'язково гарантує ефективність. Це свідчить про те, що людина проявляє фактори Варнави, які є необхідними для ефективної команди, тому, її можна запросити в команду.

Шлях до заснування

Вивчення першої місіонерської подорожі апостола Павла (та відповідних послань) показує, як його команди започатковували церкви у першому столітті. Хоча Біблія не була написана, щоб навчати, як засновувати церкви, ми можемо багато чого навчитися, читаючи біблійний текст. Наш контекст відрізняється від Павлового, але Роланд Аллен був правий, коли написав: «Або ми повинні скинути Павла з п'єдесталу як великого місіонера, або ми повинні визнати, що його робота має універсальний характер»¹. Я чув, що багато людей, які започатковують церкви, називають Павла «найбільшим засновником церков», але мало хто бажає вчитися у нього. Їм потрібне його богослов'я і результати благовістя, але не його принципи. Будемо сподіватися, що це зміниться.

Ми не повинні намагатися відтворити культуру першого століття, проте нам необхідно з молитвою та мудрістю розпізнавати біблійні принципи. Ці принципи були продемонстровані Павлом та його місіонерськими командами, щоб ми їх наслідували. Нам потрібно адаптувати їх до сучасного світу, в якому мільярди людей не знають Христа.

Дії 13-14 описують процедуру заснування церкви першими місіонерами. Павло і Варнава вирушають у свою

першу місіонерську подорож. Після того, як їх послали з церкви в Антіохії (Дії 13:1-3), вони подорожують через Саламіну, Антіохію Пісідійську, Іконію, Лістру та Дервію. Вони входять до цих міст і починають ділитися Євангелієм (Дії 13:5,16; 14:1,9).

Благовістя в цих містах дало два результати: одні люди каються і вірять в Ісуса, а інші — ні. Останні часто переслідують команду або навіть виганяють її з міста (Дії 13:50; 14:5, 19). Тоді команда вирушає до наступного міста, і цикл повторюється.

Цікаво, що після завершення першої місіонерської подорожі Лука робить несподіваний крок. Замість того, щоб продовжувати свою подорож до нових міст, вони вирішили повернутися до тих місць, де вже заснували церкви.

І, як звістили Євангелію тому містові, і учнів багато придбали, вони повернулися в Лістру, та в Іконію, та в Антіохію, душі учнів зміцнюючи, просячи перебувати в вірі, та навчаючи, що через великі утиски треба нам входити у Боже Царство. І рукопоклали їм пресвітерів по Церквах, і помолилися з постом та й їх передали Господеві, в Якого ввірували (Дії 14:21-23).

Кілька запитань можуть допомогти нам зрозуміти, що відбувалося під час першої місіонерської подорожі, пов'язаної зі шляхом до заснування церков:

- Звідки взялися пресвітери для церков?
- Звідки з'явилися церкви в містах?
- Звідки з'явилися учні в містах?

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ ПРЕСВІТЕРИ?

Пасторами для цих церков стали учні з нових церков. Хоча ця відповідь може бути несподіваною для тих з нас, хто живе в місцях, де церква існує століттями, це правда. У

Павла і Варнави була невелика команда, тому всі пресвітери не могли походити з їхньої команди. Немає жодних записів про те, що команда зверталася до церков в Антіохії чи Єрусалимі з проханням: «Чи не могли б ви прислати нам пасторів для цих нових церков?». Не було семінарій, з яких можна було б набирати людей. У них не було можливості розмістити вакансію в релігійній газеті.

Для того, щоб місцеві церкви правильно функціонували та могли виконувати свою місію, їм були необхідні лідери. І хоча вони вже були засновані, команда розуміла, що потрібно якнайшвидше призначити пасторів. Тому вони подбали про це ще до закінчення першої місіонерської подорожі.

Чи виголошували ці пастори щотижня тридцятихвилинні монологічні проповіді? Навряд чи. Чи були вони здатні засідати в комітетах і наглядати за молоддю та групою прославлення? Навряд чи.

Можна припустити, що Павло застосовував той самий підхід і в інших своїх місіонерських подорожах. Додаткові біблійні тексти допомагають нам зрозуміти, що могло відбуватися під час його першої подорожі. Наприклад, у Діях 19 та 20 розділах розповідається, що Павло провів в Ефесі три роки (Дії 20:31). Ймовірно, що в цей час там вже були пресвітери (Дії 20:17), перш ніж він вирушив до Македонії (Дії 20:1). Згодом він послав Тимофія до Ефесу, щоб той допомагав пресвітерам та місцевій церкві. Ми маємо можливість читати поради та настанови Павла Тимофію у двох його посланнях.

Ще одне свідчення важливості пасторів у новозаснованих церквах ми знаходимо в Посланні Павла до Тита, де Павло нагадує йому про причину свого перебування на Криті. Павло пише: «Я для того тебе полишив був у Криті, щоб ти впорядкував недокінчене та пресвітерів настановив по містах, як тобі я звелів» (Тит. 1:5). Крит був островом,

ландшафт якого був всіяний містами. Якщо ми дозволимо Писанню тлумачити процес заснування церков, то згадаємо з першої місіонерської подорожі (Дії 13-14), що зародження церков не починалося з навчання пасторів, які потім шукали б церкви для служіння або навіть засновували б церкви для служіння. Натомість, спочатку виникали церкви, а потім — пастори. Враховуючи цю частину шляху до заснування, ми можемо припустити, що церкви існували по всьому Криту, але були без пресвітерів. Перед тим, як написати листа, Павло наказав Титу обрати служителів, і в листі він підтверджує цей наказ.

Питання: Павло пише Тимофію, що пресвітер повинен бути «не новонавернений, щоб він не запишався, і не впау у ворожий осуд» (1 Тим. 3:6). Чи можна вважати, що Павло суперечить сам собі, коли спочатку призначає нових віруючих пресвітерами, а потім радить Тимофію цього не робити? Як узгодити ці два моменти?

Відповідь: Деякі автори відповіли на це занепокоєння, стверджуючи, що Павло пише цей наказ лише Тимофію в Ефесі, а не Титу на Криті, тому цей наказ, мабуть, стосувався лише церкви в Ефесі.

Хоча все Писання було написане в конкретних культурних контекстах і для людей у різних ситуаціях, не можна стверджувати, що наказ «новонавернений» стосувався лише Ефесу. Зважаючи на контекст 1 Тимофія 3 розділу (де Павло дає перелік передумов для церковного керівництва), здається, що Павло встановлює більш універсальний принцип.

Інші богослови запевняють, що Павло пише це правило лише Тимофію, тому що пресвітери вже були у церквах в Ефесі, але не на Криті. В Ефеській церкві, де вже були утверджені досвідчені служителі, «новонавернений», що швидко став пресвітером, міг легко піддатися спокусі гордині. Таке стрімке рукопокладання на служіння, поруч із

мудрими пастирями, могло призвести до того, що він би загордився (1 Тим. 3:6).

Цей аргумент дійсно має більше підстав, ніж перший, враховуючи як історичний контекст Ефеської церкви, так і текст 1 Тимофія 3. Але все ж здається, що в 1 Тимофія 3 (і Тита 1) є щось більш універсальне. Якщо цей другий аргумент правильний, і Павло звертається тут до Ефесу, тоді більша частина його послань, і вся Біблія, стає застосованою лише до людей, місць і часів, в яких вони були написані.

Ми знаємо, що Павло призначав пресвітерів під час своєї першої місіонерської подорожі, хоча ці пресвітери не могли бути християнами протягом тривалого часу. Пізніше він також призначав пресвітерів в Ефесі, хоча провів там лише три роки. Тож, що нам робити зі словами Павла до Тимофія? Здається, є два варіанти:

Павло суперечив сам собі;

- Павло намагався виправити свої попередні помилки новими вказівками в 1 Тимофія 3;

або

- ми вкладаємо наші культурні очікування в слова «нещодавно навернений» і припускаємо більше, ніж було необхідно в першому столітті.

Я не вірю, що Павло суперечив сам собі або намагався виправити себе. Я думаю, що ми неправильно зрозуміли цей текст у світлі наших культурних уподобань. Дозвольте мені спробувати пояснити.

За той короткий час, що Павло перебував з ефеськими віруючими, він навчив їх усієї Божої волі (Дії 20:26-27). Пресвітери керували Ефеською церквою протягом трьох років після її народження, а також наглядали за новими церквами протягом першої місіонерської подорожі Павла (яка тривала лише два роки). Так само і дванадцять

апостолів стали лідерами після того, як Ісус провів з ними лише три роки.

Це все вказує на те, що з біблійної точки зору, такі люди — «люди невчені та прості» (Дії 4:13) — можуть займати керівні ролі вже незабаром після їхнього навернення.

Слово «новонавернений», здається, стосується як зрілості, так і періоду часу. Цей «період часу» може бути очікуванням, яке ми довільно визначаємо, але ми знаходимося за дві тисячі років від біблійного контексту і є членами зрілих церков, які існують вже довгий час.

Очевидно, що «новонавернений» має часовий елемент. Єдиний спосіб дізнатися, чи виявляє людина якості пресвітера, зазначені в 1 Тимофія 3 та Тита 1, — це щоб церква провела час у спілкуванні з цією людиною. Як ми можемо знати, чи потенційний лідер гостинний (1 Тим. 3:3), добре керує своїм домом (1 Тим. 3:4), має добру репутацію серед сторонніх (1 Тим. 3:7), не самолюбний (Тита 1:7), а поміркований (Тита 1:8), не провівши з ним та його сім'єю певний час? Навіть перевірка рекомендацій не гарантує, що ви отримаєте повну картину про кандидата.

Дух не завжди діє за однаковим стандартом у кожній ситуації. Іноді процес освячення відбувається швидше, іноді повільніше. Час між наверненням нових віруючих і призначенням перших пасторів буде відрізнитися від контексту до контексту. Я чув, як деякі засновники церков в Індії та Китаї говорили про такі призначення, що відбувалися протягом кількох місяців після того, як ці лідери прийшли до віри.

Ситуація Бреда Бузера була іншою. Бред та його сім'я служили серед народу ітері в Папуа-Новій Гвінеї з 1979 по 1999 рік. Ітері були віддаленим, бідним, неписьменним і кочовим народом. «Коли ми приїхали, — сказав Бред, — нам довелося прорубати злітно-посадкову смугу, щоб

доставляти припаси в цей район». До 1986 року, після семи місяців біблійних історій, двадцять дві людини прийшли до віри і були хрещені — перші віруючі серед цього народу. Хоча церква була заснована, перші шість пресвітерів були призначені лише в 1995 році».

Для того, щоб хтось міг стати пресвітером, його якості повинні були підтвердити члени місцевої церкви. Тому цілком логічно, що Павло обирав пасторів для нових церков із числа тих, хто вже був у цих громадах.

Пастори були з народу для народу. Люди ввірували приблизно в один і той же час. Церкви були дуже прості за структурою та організацією. Члени цих церков (включаючи пасторів) були знайомі з вченням апостола. Вони мали тісний зв'язок з Павлом та його супутниками.

Пастори повинні були звітувати один перед одним (1 Кор. 5; Фил. 4:2-3) за Євангеліє, довірене їм. Вони не були призначені і підготовлені на те, щоб наглядати за складними культурними структурами та організаціями, які з часом розвинулися в багатьох церковних традиціях.

Павло писав Тимофію, що пастирі мають бути «здібні навчати» (1 Тим. 3:2). Пастор «тримається вірного слова згідно з наукою, щоб мав силу й навчати в здоровій науці, і переконувати противників» (Тит. 1:9). Коли ми читаємо ці слова сьогодні, ми часто пропускаємо їх через наші сучасні церковні традиції. На основі цих уривків, як ми припускаємо, формується образ пастора з широким набором якостей. Від нього очікується формальна освіта (диплом біблійного коледжу/семінарії) та знання давніх мов (грецької, івриту). Також пастор має досконало розуміти богословські питання: від армініанства/кальвінізму до церковних соборів, віровчень, ересей та аміленіалізму, вміючи правильно їх роз'яснити. До цього додається вимога вміти безперервно проповідувати щонайменше тридцять хвилин перед натовпом та бути готовим до дискусій з

сучасними вченими-атеїстами. Чи є щось погане в тому, що пастори можуть робити ці речі? Звісно, що ні! Такі здібності і знання — це добре. Але вони не є вимогою до пастора. Пастори, як і інші християни, потребують освячення і розвитку своїх дарів, вмінь і знань.

Одного разу я обідав з відомим богословом і місіонером. Назвемо їх Августин і Кері. Августин здобув освіту в західних семінаріях. Його досвід служіння включав пасторство в церкві, яка мала давню історію і була домівною для багатьох студентів семінарії. Кері служив у віддалених районах мусульманського світу. Під час обіду Кері мимохідь зауважив, що новим пасторам необхідно ґрунтуватися на Слові Божому, але їм не обов'язково знати всі теорії викуплення, коли вони починають опікуватися церквами.

Августин перебив і попросив пояснень. Кері пояснив, що ми повинні навчати Біблії, а не ускладнювати життя новим пасторам другорядними питаннями. Наступні кілька хвилин Августин вказував на помилку Кері і почав красномовно говорити про необхідність розуміння таких теорій і про те, як вони можуть бути застосовані в пасторському служінні. Кері вистрілив у відповідь зі спростуванням, зазначивши брак культурного інтелекту Августина. Було незручно.

Хто був правий? Вони обидва мали рацію, до певної міри.

Проблема полягала в тому, що вони спілкувалися, маючи на увазі два абсолютно різних контексти, хоча використовували одні й ті ж терміни, адже працювали на різних хвилях. Викладаючи пастирство у семінарії, Августин фокусувався на моделях церков з давньою історією. Однак йому, схоже, не вдалося розгледіти простішу динаміку церкви, яка існує в умовах першопрохідництва. Як наслідок, він не врахував, що ефективними пасторами можуть бути віруючі з більшості світу, особливо ті, хто має мусульманське

коріння. Їхня здатність до пастирства не залежить від формальної освіти у коледжі чи семінарії і може проявитися, навіть якщо вони неписьменні. Він дивився на цю розмову крізь призму багатовікового визначення пасторського служіння. Чи могли пастори, з якими працював Кері, пастирювати в церкві Августина? Ні. Культурні очікування щодо пасторського служіння в тому середовищі були для них неможливими.

Однак Кері бачив, що таке визначення пасторського служіння заважатиме зростанню і розвитку нових пасторів у мусульманському світі. Він знав, що вони ледве знайдуть у Біблії «Плач Єремії», не кажучи вже про те, щоб пояснити різницю між теоріями викуплення. Але він не міг передбачити майбутню ситуацію, в якій ці пастори (і церкви) могли б потребувати такої підготовки.

Сьогодні занадто багато наших розмов про заснування церков ведуться на різних хвилях — одна для зрілих церков, інша для нових. В результаті, як правило, домінує точка зору зрілої церкви, яка призводить до того, що діяльність із заснування церков є складною, повільною і дорогою. Це питання є ще більш складним на Заході, де церква має велику спадщину. Сьогодні багатьом західним людям надзвичайно важко навіть думати про апостольську природу заснування церков у такому контексті. Традиційне розуміння зазвичай перемагає в дискусіях.

Зараз я знаю про Біблію більше, ніж двадцять років тому, коли починав пастирювати. Якби ви попросили мене під час мого першого пастирства пояснити теорію морального прикладу, я б зіслався на незнання. Якби мої здібності та освячення сьогодні були стандартом, до якого я рівнявся двадцять років тому, я б не служив пастором до недавнього часу. Ці здібності та освячення прийшли значною мірою через досвід пастирства впродовж двадцяти років. На лідерів часто покладають непотрібні і довільні культурні

очікування, які можуть перешкоджати здоров'ю церков і примноженню Євангелія.

Пам'ятайте, що в Новому Завіті ці пастори не керували церквами з довгою історією. Всі були досить новими в церковній спільноті. Пресвітери пасли людей, які перебували на досить схожому рівні зрілості, можливо, близькому до їхнього власного.

Запитання: Ви хочете сказати, що оскільки Павло був в Ефесі три роки, в Коринфі — вісімнадцять місяців (Дії 18:11), а в Солуні — лише три тижні (Дії 17:2), то всі засновники церков повинні керуватися цими часовими рамками?

Відповідь: Ні. Я не вірю, що ми можемо встановити розклад для роботи Святого Духа, щоб засновувати церкви і призначати пресвітерів (Дії 20:28). Я стверджую це, тому що Біблія свідчить, що в цих регіонах і часі все відбувалося саме так. Я вірю, що деякі види діяльності по заснуванню церков можуть бути здоровими і більш швидкими, ніж багато хто з нас вважає можливими. Хоча це не завжди так, ми знаємо, що Господь ясно показав, що це можливо.

ЗВІДКИ З'ЯВИЛИСЯ ЦЕРКВИ В МІСТАХ?

Церкви починалися зі збору новонавернених, які прийшли до віри через служіння Павла і Варнави під час першої місіонерської подорожі. Ці нові віруючі вже були мешканцями цих міст. Вони розуміли контекст і культуру, тому що це був їхній контекст і культура.

Ніхто не звернувся до церкви в Єрусалимі з проханням відправити сто членів з пастором до Іконії. Церква в Антіохії не відділила тридцять членів, щоб переїхати в Лістру і функціонувати як помісна церква, щоб досягти міста з Павлом і Варнавою в якості пасторів.

ЗВІДКИ З'ЯВИЛИСЯ УЧНІ В МІСТАХ?

Учні були плодом нив служіння. До прибуття місіонерської команди ці чоловіки і жінки були відділені від Бога. Можливо, вони раніше поклонялися Зевсу і Гермесу (Дії 14:11-13) або були пов'язані з синагогою (Дії 13:5). Якою б не була їхня попередня релігія, вони ще не покаюлись у своїх гріхах і не повірили в Ісуса. Люди не народжуються учнями Ісуса. Хоча віра формується з часом, є вирішальний момент духовного відродження. Людина переходить з темряви до світла завдяки Святому Духу. Учень — це той, хто вірить в Ісуса і йде за Ним. Учнівство починається з євангелізації, коли люди чують про Ісуса, каються та приймають Його. У Дії 14:21 ми читаємо, як Павло та Варнава, проповідуючи, зробили багатьох учнями».

Ось що ми читаємо про дії команди щоразу, коли вони входили в місто:

- «Як були ж в Саламіні, то звіщали вони Слово Боже» (Дії 13:5).
- «Тоді Павло встав, і давши знака рукою, промовив:» (Дії 13:16).
- «а вони промовляли до них і намовляли їх перебувати в благодаті Божій» (Дії 13:43).
- «Павло та Варнава мужньо промовили» (Дії 13:46).
- «в Іконії вкупі ввійшли вони до синагоги юдейської, і промовили так, що безліч юдеїв й огречених увірували» (Дії 14:1).
- «довгий час пробули вони там, промовляючи мужньо про Господа» (Дії 14:3).
- «дiзнавшись про це, вони повтікали до міст лікаонських, до Лістри та Дервії, та в околиці їхні, і Євангелію там звіщали» (Дії 14:6-7).

Вивчення шляху, пройденого під час першої місіонерської подорожі, дозволяє виділити принаймні чотири

етапи на шляху заснування церкви. На наступній схемі показано порядок цього підходу:

Рисунок 1. Шлях до заснування церкви

ВИСНОВКИ:

Тепер, коли ми відповіли на три важливі питання про першу місіонерську подорож, давайте об'єднаємо їх разом, щоб побачити біблійний шлях для заснування церкви.

- По-перше, команда входить в громаду і євангелізує людей.
- По-друге, деякі люди вірують, а деякі не вірять.
- По-третє, нові віруючі називаються учнями і збираються разом як нова церква «покликаних».
- По-четверте, команда працює з церквою, щоб визначити і рукопокласти пасторів для нагляду за церквою.
- Нарешті, команда повторює процес в іншому місці, але повертається, щоб відвідати або підтримувати зв'язок з церквами та лідерами для постійного навчання, підзвітності, спорядження та партнерства в місії.

Решта цієї книги є спробою запропонувати практичний підхід до заснування церков, використовуючи цей біблійний шлях як наш путівник.

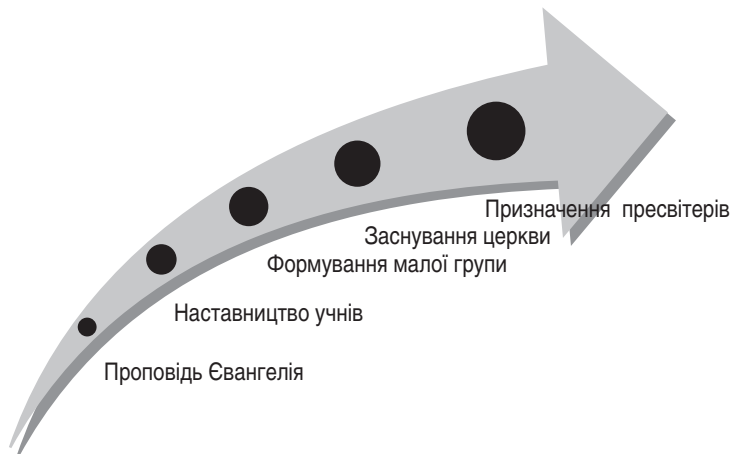

Рисунок 2. Шлях до заснування церкви: мала група розпочала роботу

І останнє доповнення. Навчаючи команди з заснування церков, я рекомендую додати ще один важливий етап. Перш ніж нові віруючі зможуть усвідомити себе частиною церкви, їм потрібно зрозуміти, що таке місцева церква. Як показано на схемі, об'єднання учнів у малі групи дає можливість місіонерам наочно продемонструвати, що означає бути учнем і як робити учнів. Багато місіонерських команд вважають малі групи дуже ефективними. Тому цей додатковий, перехідний етап є дуже корисним у сучасних умовах.

Етапи заснування церкви

Коли я подорожую автомобілем у нові місця, я використовую GPS на своєму телефоні. Зазвичай я не дивлюся на паперові карти. Я просто вводжу адресу і їду. Однак я пам'ятаю, як у дитинстві, коли моя сім'я їхала у відпустку, моя мама діставала дорожню карту і детально її вивчала. Вона мала загальну картину подорожі в голові ще до того, як ми вирушали.

Процес заснування церкви можна структурувати на шість важливих етапів. Ця категоризація допоможе в розробці стратегії заснування церкви та уточнить, на якому етапі процесу заснування церкви знаходиться команда. На додаток до біблійного розуміння процесу заснування, нам також буде корисно тримати в полі зору ці шість етапів. Це особливо важливо, коли ми тільки починаємо служіння.

ШІСТЬ ЕТАПІВ ЗАСНУВАННЯ ЦЕРКВИ

Кожен етап супроводжується основним питанням, на яке команда повинна відповісти. Шість етапів з відповідними питаннями:

- 1. Етап перед відправленням (Pre-entry stage):** Що нам потрібно зробити перед прибуттям на місце започаткування церкви і як ми це зробимо?

2. **Етап входу (Entry stage):** Які кроки ми зробимо, щоб інтегруватися в місцеве середовище?
3. **Етап євангелізації (Gospel stage):** Яким чином ми будемо налагоджувати стосунки з людьми для того, щоб поділитися з ними Євангелієм?
4. **Етап учнівства (Discipleship stage):** Що необхідно для короткострокового та довгострокового учнівства?
5. **Етап формування церкви (Church formation stage):** Як ми приведемо нових віруючих до самоідентифікації як церкви та як організуємо їх для місії?
6. **Етап лідерства (Leadership stage):** Як ми збираємося виховувати лідерів у новоствореній церкві та допомогати їм у процесі призначення пасторів?

Шість етапів не є взаємовиключними. Наприклад, на перших етапах команда буде інтенсивно займатися євангелізацією. Але в міру того, як люди приходять до віри, команда буде менше займатися євангелізацією і більше — учнівством і формуванням церкви. Мета команди — продовжувати ділитися Євангелієм. Ця діяльність слугує їхньому власному освяченню та є прикладом євангелізації для новонавернених, яких вони навчають. Але найважливіше, що новонавернені мають все більше і більше долучатися до відповідальності за виконання Великого Доручення. Я описую ці етапи як лінійний процес лише для простоти розуміння.

Існує певна послідовність стадій — кожна настає після попередньої, проте перехід між ними не є жорстким і не відбувається раптово. Як і шлях до заснування, шість етапів нагадують нам, що започаткування церкви — це процес. Команда не повинна планувати залишатися на одному з цих етапів нескінченно довго, але рухатися ними, використовуючи специфічні для кожного етапу стратегії та методи. (Пізніше я розповім більше про методи).

Що зазвичай відбувається на кожному етапі?

Етап перед відправленням (Pre-entry stage). Цей початковий етап включає в себе все, що команда робить до прибуття на місце служіння. Це стосується і домашніх команд, які не готуються до крос-культурного служіння. Команда запитує: «Що нам потрібно зробити до того, як ми прибудемо на місце служіння, і як нам це зробити?» Цей етап включає в себе розвиток команди, вивчення культури і контексту за допомогою опублікованих джерел і розмов з іншими людьми, а також вивчення мови (якщо необхідно). На цьому етапі команда починає розробляти свою загальну стратегію, хоча буде продовжувати вносити в неї корективи протягом усього процесу заснування церкви. Команда повинна здійснити візіонерські (ознайомчі) поїздки на місця, знайти місця для проживання, які сприятимуть їхньому служінню, і забезпечити себе роботою в громаді (якщо це необхідно). Цей етап також включає будь-яке екіпірування та оцінку роботи, які повинні відбутися з командою перед переїздом на місцевість.

Етап входу (Entry stage): На другому етапі команда зосереджується на адаптації до нового середовища. Ключовим питанням є: як інтегруватися в місцеву громаду, не будучи її частиною? Це включає в себе налагодження зв'язків з місцевими жителями, вивчення побутових питань, таких як місця для покупок та зони відпочинку, а також глибоке розуміння культурних особливостей. Хоча питання входу є основними, які розглядаються на цьому етапі, команда повинна почати ділитися Євангелієм і розвивати цілеспрямований евангелізаційний спосіб життя, наскільки це можливо.

Команда повинна враховувати свої захоплення, таланти, навички та інтереси, коли шукає способи взаємодії з оточуючими. Одного недільного ранку жінка з нашої

церкви зупинила мене, коли я йшов на богослужіння. Вона була дуже схвильована і хотіла зі мною чимось поділитися. Ця жінка розповіла мені, що разом з іншою віруючою нашої церкви часто відвідували салон манікюру в місті. Цей заклад належав в'єтнамцю, і більшість його працівників нещодавно приїхали з В'єтнаму. Кожного разу, коли ці жінки робили манікюр, вони помічали в салоні вітвар Будді і згадували, що потрібно молитися за працівників та власника.

Одного дня ці жінки вирішили використати власні ресурси, щоб поділитися Євангелієм і допомогти покращити бізнес. Вони звернулися до власника із запитанням, чи можуть навчати працівників англійської мови, знаючи, що більшість із них розмовляють ламаною англійською. Жінки вважали, що це допоможе людям і бізнесу. Власник був у захваті. Насправді, він був настільки радий, що хотів їм заплатити. Звичайно, вони відмовилися від будь-якої оплати. Власник відкрив свій заклад для проведення уроків англійської мови.

Етап євангелізації (Gospel stage). Цей етап включає все, що команда робить, пов'язане з поширенням Євангелії через слово та дії. (Для отримання додаткової інформації про євангелізацію та заснування церкви дивіться розділ шостий у книзі «Відкриваючи для себе заснування церков»). Команда запитує: Як нам зв'язатися з людьми та закликати їх до покаяння та віри лише в Ісуса? Команда повинна швидко ділитися Євангелієм з іншими, навіть якщо вони перебувають на початкових етапах вивчення мови місцевих жителів. Дух здатний працювати через письмові ресурси, електронні матеріали, ламану граматику та перекладачів.

Команда повинна цілеспрямовано молитися за роботу Духа, коли починає свідчити про Ісуса. (Для отримання

додаткової інформації про молитву та заснування церкви дивіться розділ п'ятий у книзі «Відкриваючи для себе заснування церков»). Послання має бути широко поширене серед громади якомога більшої кількості людей. На цьому етапі команда повинна ділитися Євангелієм:

- якомога ревніше, перебуваючи в молитві;
- якомога швидше;
- якомога ширше.

Раніше я розповідав про Джеймса Харві в Нешвіллі, штат Теннессі. Нещодавно я запитав його про його методи на цьому етапі. Він поділився, що зараз використовує простий потрібний підхід, коли зустрічає недосягнуті групи людей: (1) він якомога швидше дає людям знати, що є послідовником Ісуса, (2) запитує їх, чи може помолитися за Боже благословення для них, і (3) запитує їх, чи зацікавлені вони у вивченні Біблії в їхніх домівках.

Джеймс не лише усвідомив важливість широкого поширення Євангелія та пошуку найбільш сприйнятливих людей, але й важливість контексту та культури, коли справа доходить до етапу благовістя Євангелія. «Ми використовуємо цей підхід, щоб швидко дійти до Євангелія, — сказав Джеймс. — Цей метод працює тут, але, ймовірно, не працює в іншому культурному контексті».

Джеймс здійснює пасторське керівництво мережею з десяти церков у Нешвіллі. Кожна церква поставила собі цього року мету — відтворити себе в домі іншої людини. Наслідуючи приклад Луки 10, їхня стратегія полягає в тому, щоб знайти «доми миру» (Лк. 10:5-6), тобто доми, що належать невіруючим, які відкриті для проведення біблійних вивчень у своєму домі з іншими невіруючими їхнього кола знайомств.

Членам церкви кажуть, щоб вони переконалися, що Святий Дух керує їхньою стратегією, і шукали духовно спраглих людей. Під час одного церковного зібрання

двоє чоловіків відчули, що Дух спонукає їх негайно піти через дорогу до кав'ярні, що належить сомалійцю. Вони поділилися цим з церквою, попросили молитви і пішли до закладу. Ці люди зав'язали розмову з власником, сказавши, що є послідовниками Ісуса, і запитали, чи зацікавлений він у вивченні Біблії. Протягом наступних двадцяти хвилин власник відмовлявся обслуговувати своїх клієнтів, щоб поговорити з цими двома чоловіками. Вони почали біблійне вивчення в цій кав'ярні.

Використовуючи цей керований Духом підхід, цілеспрямовано ділячись Євангелієм і молячись з невіруючими за Ісусове благословення для них, члени команди Джеймса також розпочали біблійне вивчення в домі двох іракських мусульман і в домі мексиканської сім'ї.

Етап учнівства (Discipleship stage). Велике Доручення включає в себе більше, ніж досягнення людей Євангелієм. Воно також включає «навчання їх дотримуватися» всього, що заповідав Ісус (Мт. 28:20). Євангелізація — це лише верхівка айсберга Великого Доручення. Після того, як люди стають послідовниками Ісуса, їхня подорож як учнів у спільноті з іншими учнями триває до прославлення. Місіонерська команда повинна забезпечити та доручити цим учням вірити та слідувати етиці Церкви як спільнота Церкви (тобто місцева церква). Основне питання, яке ставить команда на цьому етапі: Що потрібно цим людям для негайного короткочасного та довготривалого учнівства?

Більшість праці команди зосереджена на цьому етапі та наступному (етапі церкви), які тісно пов'язані. Проведення хрещень та навчання духовним дисциплінам є основними видами діяльності в цей час. (Для отримання додаткової інформації про учнівство та заснування церкви дивіться розділ сьомий у книзі «Відкриваючи для себе заснування церков»).

Етап формування церкви (Church formation stage).

Цей етап передбачає ведення нових віруючих до усвідомлення себе як віруючих. Це призводить до їхнього об'єднання в завіт і формування місцевої церкви. Приділяється увага навчанню їх біблійній еклезіології. Натан і Карі Шанк пишуть, що важливо, щоб нові віруючі ставили такі запитання: (1) Хто є церквою? (2) Коли ми зустрічаємося? (3) Де ми зустрічаємося? (4) Чому ми зустрічаємося? (5) Що ми робимо?² Цей етап також включає в себе ведення церкви до призначення пресвітерів, наставництво цих пресвітерів та партнерство з новою церквою для заснування інших церков.

Етап лідерства (Leadership stage). Хоча ми можемо думати, що розвиток лідерства починається після призначення пресвітерів, це не так. Розвиток лідерства починається принаймні одночасно з етапом Євангелія і триває протягом етапів учнівства та церкви. Навіть коли команда вперше ділиться Євангелієм з невіруючими, вони моделюють, що означає бути лідером у Церкві. Хоча більш конкретне навчання та формування навичок лідерства, безумовно, відбувається вже після того, як призначено пасторів, фактично розвиток лідерства командою починається непомітно ще на дуже ранніх етапах її роботи.

У своїй книзі «Передача естафети» Том Штеффен включає компонент поетапного виходу з процесу заснування церкви.³ Поетапний вихід передбачає, що команда планує зміни ролей протягом етапів. Команда повинна працювати над тим, щоб уповноважити нову церкву самостійно існувати через Слово, Дух та лідерів церкви. Варто розглядати поетапний вихід як процес, який пронизує всі етапи. Для наочності можна уявити його як нитку, що проходить через кожен з них.

Етап передачі повноважень				
Етап перед відправленням	Етап входу	Етап евангелізації	Учнівство	Церква
		Розвиток лідерства	Розвиток лідерства	Розвиток лідерства

Рисунок 3. Етапи заснування церкви і концепція поступової передачі повноважень.

Ідея поетапного виходу полягає в тому, що команда з самого початку планує закінчення свого безпосереднього служіння. Ще на етапі планування команда передбачає свій майбутній відхід від нової церкви. Їхня мета — створити самостійну місцеву церкву з власними лідерами, тому вони будують свою стратегію таким чином, щоб від самого початку використовувати прості та відтворювані методи, які дозволять Євангелію поширюватися через нову церкву (1 Сол. 1:6-8).

Місіонерські команди, прагнучи до передачі лідерства місцевим віруючим, використовують аналогію з будівельними риштуваннями. Риштування на будівельному майданчику служить тимчасовим пристосуванням — не постійною структурою — до завершення роботи. Подібним чином, команда із заснування церков визнає апостольський характер своєї праці і прагне заснувати церкву, привести цю церкву до вибору пасторів, а потім навчити цих пасторів керувати церквою. Після того, як церква заснована, а її лідери призначені, команда залишається на зв'язку (через візити, спілкування, та партнерство), але рухається далі, щоб проповідувати Євангеліє тим, хто ще його не чув (Рим 15:14, 19-20). Як тимчасова конструкція, що допомагає звести будівлю, так і місіонерська команда, після заснування церкви та підготовки місцевих пасторів, відходить, щоб зосередитися на нових місійних можливостях.

Вона підтримує зв'язок з новою церквою, але їхня основна мета — поширення Євангелія серед тих, хто ще не чув його.

ВИСНОВКИ:

- Знання загальної картини допомагає розробити стратегію.
- Процес заснування церкви можна розділити на шість етапів: етап перед відправленням, етап входу, євангелізація, учнівство, церква і лідерство.
- Етапи часом перетинаються — вони не є взаємовиключними.
- Етап лідерства проходить паралельно з етапами євангелізації, учнівства та церкви.
- Етапи підкреслюють важливість як залучення нових віруючих, так і їхнього подальшого навчання.
- Концепція поетапного виходу спонукає команду з самого початку планувати свою поступову передачу повноважень.
- Команда повинна сприймати свою роль як тимчасову підтримку, подібно до будівельних риштувань.

Заплановані зміни ролей

У міру того, як команда проходить різні етапи свого розвитку, їхні обов'язки та завдання зазнають змін. Це абсолютно необхідно, оскільки нові учні проходять процес освячення. У цьому розділі я розгляну одну модель запланованих змін ролей для команд, а в сьомому розділі я покажу взаємозв'язок між змінами ролей та етапами, представленими в п'ятому розділі.

Хоча нижче рисунок 4 надає візуальну допомогу, ми не повинні вважати, що кожна роль є настільки чітко визначеною, як це на ньому виглядає. Наприклад, засновники церков дійсно починають як учні, але вони повинні залишатися ними протягом усієї своєї праці.

Крім того, зміни часто зливаються одна з одною — звідси розмиття меж на рисунку. Команда зазвичай не закінчує одну роль у певну дату, а наступного ранку не починає іншу. Переважно відбувається поступове зменшення однієї ролі та повільний перехід до наступної.

Хоча стратегія заснування церков (див. розділ 11) повинна включати плани переходу через ці ролі, ваша команда повинна переходити до наступної ролі лише тоді, коли це дозволить Святий Дух. Команда не повинна дозволяти часу керувати роботою, а повинна слідувати за керівництвом Духа, який контролює час служіння та його здійснення в різних контекстах.

ЗАСНУВАННЯ АПОСТОЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ

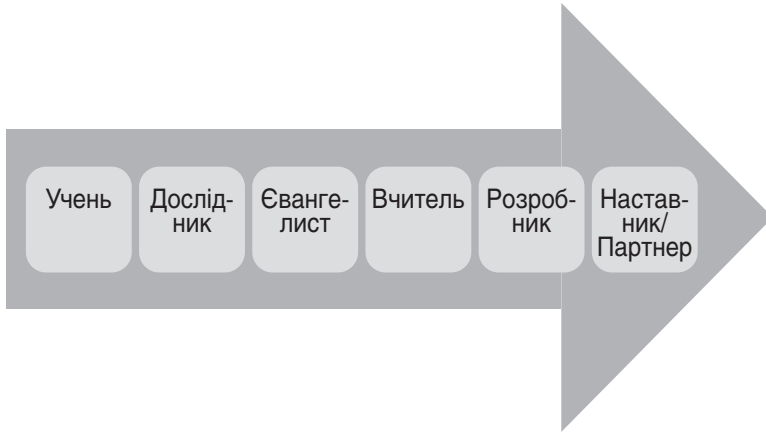

Рисунок 4. Заплановані зміни ролей для команд

Учень

У цей період команда дізнається все, що може, про себе і про людей, яким вона буде служити. Ця роль включає в себе все навчання, яке відбувається до і після прибуття команди на місце. Це час, необхідний для формування та розвитку команди, розуміння контексту, вивчення мови та культури, розробки стратегії та багатьох інших питань, які необхідно знати для ефективної роботи.

Одна з речей, яку я хочу, щоб засновники церков з нашої спільноти зробили — це сформували команди з членів нашої церкви. Після того, як окремі особи та сім'ї формують команди, вони проводять кілька місяців разом, знайомлячись один з одним. Кожен зрілий член команди проходить через наш дванадцяти-п'ятнадцятимісячний процес оцінки та спорядження, який включає в себе кілька ознайомчих поїздок на місце служіння. Все це відбувається на етапі підготовки до вступу. Члени команди розуміють, що їхня головна роль на цьому етапі — навчитися якомога більше, поки Господь готує їх до служіння.

Дослідник

З роллю учня тісно пов'язана роль дослідника. У цей період команда входить до спільноти, де вони будуть працювати та жити. Вони розвідують місцевість: спостерігають за людьми, ринком, громадським транспортом та способом життя. Замість того, щоб навчатися за книгою, комп'ютером чи чужими історіями, команда отримує інформацію з перших рук про те, як жити та служити серед цих людей.

Під час відеодзвінка з однією з команд нашої церкви один із засновників церков поділився зі мною, що в офісному комплексі біля його квартири є заклад громадського харчування. Одного разу він був там близько полудня і помітив, що велика кількість людей, які харчувались, належали до недосягнутої етнічної групи, яку його команда намагалася євангелізувати. Тепер він регулярно відвідує це місце під час обіду. Якби він не був залучений до життя своєї громади як дослідник, він би не знав про цю можливість біля свого дому.

Бути дослідником може означати відмову від звичного розпорядку дня. Це може включати пізні вечірні чаювання або відвідування святкувань. Я знайшов приклад цього в електронному листі, який отримав від подружжя, яке служить серед десятків тисяч сомалійців на Тихоокеанському Північному Заході.

Минулими вихідними наша вчителька мови запросила мою дружину на весілля. Це був чудовий культурний досвід для неї. Весілля почалося близько 22:00 і тривало до 3:00 ранку, тож це була пізня ніч і ранній ранок, але сповнені гучної музики, красивого одягу, танців, усмішок, сміху та смачної їжі... Було так радісно бачити «складних» людей такими щасливими, бачити деяких без покривала та бачити розділений народ об'єднаним. Вона також мала можливість підвезти кількох жінок на весілля і ... зрештою особливо подружилася з однією з них.

Вони планують знову зустрітися найближчим часом, тож, будь ласка, помоліться за те, щоб ці стосунки розвивалися.

Іноді бути дослідником означає вивчати потреби громади, які може задовольнити команда. Коли я розмовляв з Натаном Грейвсом, в Албанії був штормовий день. Поки лив дощ і грім лунав по небу, наш відеозв'язок був на диво чітким. Натан та його сім'я служать у цій країні вже двадцять один рік.

Натан розпочав свою працю із заснування церкви в селі Кррабе. Він почав з простого опитування людей, щоб краще їх зрозуміти. Помітивши бажання вивчати англійську мову, Натан почав проводити безкоштовні заняття, які супроводжувалися біблійними історіями албанською мовою. Люди повинні були прослухати історію, перш ніж брати участь в уроці англійської. Натан побачив, що хоча багато хто із слухачів не був знайомий з Біблією, проте вони цікавилися її вивченням.

Ці біблійні історії були спеціально відібрані та подавалися в хронологічному порядку, починаючи від створення світу до Євангелія. Протягом шести місяців близько сорока людей щотижня приходили послухати історії та вивчати англійську мову. З цієї групи двадцять одна людина публічно сповідала свою віру та була хрещена в місцевій річці.

Євангелист

Оскільки біблійне заснування церкви — це учнівство, результатом якого є нові церкви, а учнівство починається з євангелізації, то в цей період команда займається євангелізаційною роботою. Вони діляться Євангелієм з людьми, закликаючи їх до покаяння і віри (Дії 20:21). Команда повинна почати виконувати цю роль якомога швидше, широко сіючи Євангеліє серед людей. Однією із загальних

характеристик рухів із заснування церков є те, що їхнє походження можна простежити в широкому поширенні Доброї Новини. Члени команди, яка займається заснуванням церкви, повинні бути готові до того, що їм доведеться проводити багато часу, займаючись євангелізацією. Якщо вони не готові це робити, то їм слід подумати про інше служіння.

Енді та Джош є членами команди, яка засновує церкви серед індійських індусів у Нью-Йорку. Одного разу, досліджуючи та молячись за свій район, Енді завів розмову з індієм Семом, який сидів на сходинці біля свого будинку. Помітивши, що у Сема була поранена рука, Енді запропонував помолитися за нього. Після молитви запитав, чи знає Сем що-небудь про Ісуса. Коли Енді почав ділитися з ним своїм свідченням, чоловік перервав його і сказав, що хоче дізнатися більше про Ісуса, але хотів би почути про Нього гуджаратською мовою. Команда тільки почала вивчати гуджараті і не володіла нею на достатньому рівні, але Енді зміг звести Сема з іншим віруючим, який знав гуджараті і зміг поділитися Євангелієм мовою серця Сема, в результаті чого він увірував в Ісуса Христа.

Енді і Джош швидко знайшли Сема, дали йому Біблію і почали говорити з ним про необхідність ділитися своєю історією з іншими. Як тільки Енді повернувся додому після цієї зустрічі, йому зателефонував індієцький друг Сема — Тед.

«Ти той, хто дав Семові книгу?»

«Так», — відповів Енді.

«Можеш прийти і розповісти мені про Ісуса?»

Незадовго після цієї розмови Енді і Джош зустрілися з Тедом, і він повірив в Ісуса.

Ого! Але це відбувається лише тоді, коли команда займається євангелізацією.

Вчитель

Після того, як люди приходять до віри, місіонерській команді важливо почати навчати їх як тому, у що вірити (доктрина), так і тому, як слідувати (послух). Команди повинні спочатку досягти людей Євангелієм, але потім вони повинні продовжувати, навчаючи їх усього, що заповідав Ісус (Матвія 28:20).

Невдовзі після ввірування в Ісуса — нових віруючих слід навчити, чому їм потрібно ділитися своєю вірою. Вони повинні визначити когось зі своїх знайомих, хто потребує почути цю звістку, і бути відповідальними за те, щоб поділитися нею протягом наступних одного-двох днів. Хоча команда все ще буде залучена до євангелізації та буде показувати приклад новим віруючим — «Будьте наслідувачами мене, як і я Христа!» (1 Кор. 11:1), — вона буде займатися євангелізацією все менше й менше, оскільки нові віруючі почнуть робити це все більше й більше. Тепер команда починає брати на себе більшу роль вчителя.

Є багато речей, яких потрібно навчити нових віруючих. Хоча контекстуальні питання вимагатимуть конкретного навчання, загалом я пропоную розглянути питання, які необхідно охопити:

- Євангеліє, яке прийняли нові віруючі
- Їхня нова природа та що означає бути учнем
- Сила Духа в них
- Впевненість у спасінні
- Боже Слово та як його вивчати
- Молитва та піст
- Надія на небеса та повноцінне життя
- Хрещення та Вечера Господня
- Природа та функція церкви
- Управління Царством, пов'язане з усім, що ми маємо
- Підготовка учнів та служіння (як місцеве, так і глобальне).

Натан та Карі Шанк закликають засновників церков мислити категоріями короткострокового учнівства (що необхідно протягом перших трьох місяців) та довгострокового учнівства (що необхідно протягом перших трьох років). Спираючись на «сім заповідей Христа» Джорджа Паттерсона та Річарда Скогінса, вони закликають навчати наступних заповідей для короткострокового учнівства:

- Покаяння та віра
- Хрещення
- Любов (служіння, спілкування та поклоніння)
- Вечеря Господня
- Пожертви
- Молитва
- Велике Доручення

Стратегія довгострокового учнівства також є обов'язковою. Забезпечуючи загальне навчання з вищезазначених тем, а також практичне застосування, команда допомагає утвердити нових віруючих на міцній основі. Але новим віруючим потрібно знати не лише правильне вірування та практику, а й як вивчати Біблію, як відпочивати в Дусі та як підтримувати відповідальність один одного і жити в спільноті. Один із найкращих способів це зробити — провести нових віруючих через вивчення книг Біблії.

Боже Слово живе та діє. Протягом багатьох років, ведучи громади через книги Біблії, я був вражений, спостерегаючи, як Дух і Слово діють разом, щоб закликати, переконувати, докоряти, підбадьорювати та наставляти церкви саме в потрібний час, незалежно від того, яку книгу церква вивчає. Боже Слово актуальне для будь-якого народу в будь-якому контексті в будь-який час.

Подібно до того, як батьки не можуть відповісти на всі запитання, з якими зіткнуться їхні діти, коли покинуть дім, так і місіонерська команда не може передати новій церкві все, що сама отримала з моменту свого навернення багато

років тому. Але подібно до батьків, які передають своїм дітям мудрість щодо того, як мислити та як жити, команда дає новим віруючим відтворювану модель та настанови для спільного життя в церкві. Команда має надати новим віруючим силу та відпустити їх у їхнє нове спільне життя, а не намагатися зробити це за них.

Команда і нові віруючі повинні розуміти, що жодне з біблійних вчень та практик не призначене для відокремленого життя. Людина не може бути вірним послідовником Ісуса поза місцевим виявом вселенського тіла Ісуса. У Христі немає самотніх рейнджерів. Особисті духовні дисципліни слід викладати, але їх ніколи не можна втілювати в життя поза завітною спільнотою.

Команда повинна навмисно навчати нових віруючих, одночасно розпалюючи в них бажання до самовизначеної спільноти учнів. Подібно до того, як нові віруючі потребують біблійного навчання, вони також потребують спілкування з місцевою церквою. Стратегія команди повинна включати визначену дату, коли новим віруючим буде запропоновано самостійно визначитися як місцева церква.

Визначена дата має настати після навчання нових віруючих основам учнівства та церковної приналежності. Якщо команда керувалася Божим Словом і показувала приклад життя учня щодо важливості місцевої церкви у зв'язку з новою природою, Духом, молитвою та постом, надією на небеса тощо, тоді нові віруючі повинні зрозуміти, що бути місцевою спільнотою Царства — це питання любові до Бога всім своїм серцем, розумом, душею та силою.

Після періоду навчання групі можна запропонувати просте завдання наступним чином:

Ви знаєте все, чого ми вас навчали про слідування за Ісусом, і про істину, що ніхто з нас не може вірно слідувати за Ним як окрема особистість.

Ви бачили з Божого Слова, а не лише з наших слів, що це так. Оскільки ми бачили, чого Писання навчає про любов до Бога, любов один до одного та любов до тих, хто поза Його Церквою, ми тепер хочемо запропонувати вам як групі ідентифікувати себе як місцевий вияв тіла Ісуса.

Чи Святий Дух закликає вас об'єднатися, щоб втілювати шлях Ісуса в цій громаді, служачи Богу та роблячи учнями всі народи? Ви дізналися, що таке місцева церква і що вона робить. Ви є частиною вселенського тіла Ісуса, але вам також потрібно бути частиною Його місцевого тіла. Чи об'єднаєтеся ви перед Богом та один перед одним, щоб бути місцевою церквою?

Присвятіть цей тиждень молитві, посту та обговоренню цього питання між собою. Поговорімо наступного тижня про те, що, на вашу думку, Дух хоче, щоб ви зробили у зв'язку з тим, що Він робить у вашому житті.

Щойно група самоідентифікується як місцева церква, церква вважається заснованою. Це священний момент. Нові віруючі вступили в завітні стосунки один з одним і з Господом. До цього ці віруючі були частиною вселенського тіла Христа, але вони не були місцевою церквою. Вони могли бути біблійним гуртком, групою благовістя, малою групою (див. рис. 2, розділ 4) або навіть спільнотою, яка разом поклонялася, євангелізувала та спілкувалася. Але вони не ідентифікували себе як церква. Хоча ця самоідентифікація може здаватися незначною, вона має велике значення. Якщо група нових віруючих не визнає себе місцевою церквою, вони не сприйматимуть себе такою. Отже, вони не будуть виконувати заповіді Христа спільно.

Разом з цим зобов'язанням приходиться більша відповідальність один перед одним, перед іншими місцевими церквами та перед Богом.

Це дуже важливий момент у процесі заснування церкви. Дуже ймовірно, якщо ваша команда навчала та

показувала приклад того, що означає слідувати за Ісусом і бути частиною Його церкви, то група природно піде за вашим керівництвом, щоб об'єднатися як місцева церква. Дух у них дасть зрозуміти Його волю. Дуже важливо, щоб люди самі прийшли до цього розуміння — ваша команда не повинна говорити їм, що вони є церквою, перш ніж вони матимуть час зрозуміти Слово, шукати Господа та усвідомити наслідки для себе.

Питання: А якщо наша група нових віруючих дуже мала за кількістю? Чи можуть вони самоідентифікуватися як церква?

Відповідь: Так. У Біблії немає конкретних вказівок щодо розміру церкви, окрім того факту, що спілкування не може відбуватися з однією особою. Церква з п'яти осіб може бути такою ж новозавітною церквою, як і з п'яти тисяч осіб. Церква визначається не розміром.

Питання: Чи хрестимо ми нових віруючих до того, як вони самоідентифікуються як місцева церква чи після?

Відповідь: У Новому Завіті акт хрещення тісно пов'язаний з наверненням (Мт. 3:6; Мр. 1:5; Дії 2:41; 8:12, 35-37; 9:17-18; 10:44-48; 16:14-15, 30-33). Хрещення слід проводити найближчим часом після духовного відродження. Звісно, команді необхідно навчити нововернутих щодо доктрини та практики хрещення. Однією з ознак місцевої церкви є те, що вона складається з хрещених учнів Ісуса. Відповідно, при заснуванні церкви хрещення має передувати її появі. На той момент ще немає існуючої церкви, де можна було б охрестити нових віруючих, адже Святий Дух саме формує місцеву церкву як спільноту, в якій відбуватимуться майбутні хрещення. Таким чином, нововернені будуть охрещені до того, як вони ідентифікують себе як місцеву церкву, навіть якщо ці дві події відбудуться в один день.

Питання: Що робити, якщо нові віруючі вирішують не ідентифікувати себе як церкву, коли команда закликає їх до цього?

Відповідь: У цьому випадку їм потрібно нагадати або перенавчити, що ніхто не повинен слідувати за Ісусом окремо від місцевої церкви. Ваша команда повинна нагадати їм, що, навіть працюючи серед них, вона є частиною місцевої церкви (де б не була ваша церква, що вас послала). Якщо вони не бажають самоідентифікуватися як місцева церква, тоді команда повинна допомогти групі приєднатися до іншої церкви, яка вірить і навчає Біблії. Якщо такої церкви немає в цьому районі або, якщо група продовжує відмовлятися бути частиною місцевої церкви, тоді команда повинна розглядати це як питання дисципліни, яке може перешкодити їй продовжувати служіння серед цієї групи.

Розробник

У цій ролі команда працює з новою церквою над призначенням пасторів. Хоча очікується, що прийде час для призначення дияконів, пасторське керівництво є первинним і має бути вирішене якомога швидше. Як з біблійних, так і з практичних міркувань розумно мати більше одного пресвітера, навіть якщо на початку це означає лише двох пресвітерів. Якщо церква занадто мала або недостатньо кваліфікованих людей (переконайтеся, що ви визначаєте поняття *«кваліфікований»* відповідно до Писання), то на деякий час буде достатньо одного пресвітера.

Команда повинна навчити церкву ролі та служінню пресвітера, вивчаючи біблійні уривки, які стосуються пасторів. Церкві слід поставити запитання: «Тепер, коли ми вивчили біблійне вчення, як має виглядати пасторське служіння в цій церковній сім'ї?». Церква повинна розглядати застосування біблійного вчення в своєму контексті, а не в контексті вподобань місіонерської команди.

Хоча команда, можливо, вже визначила потенційних пресвітерів, вона повинна шукати мудрості церкви в цьому процесі. Вплив команди в цей час дуже важливий, але церква повинна визнати свою відповідальність бути самоврядною і приймати власні рішення у світлі Слова Божого і керівництва Духа (Дії 20:28). Ця нова церква має стільки ж Святого Духа, скільки і команда, і цілком може розпізнати в певних людях те, що невідоме команді.

Призначення пасторів має відбуватися під керівництвом церкви в час молитви і посту. Після вивчення кількох потенційних кандидатів, які відповідають біблійним вимогам, їм слід запропонувати служити церкві пресвітерами. Якщо вони відгукуються на цей заклик, цю важливу подію слід відзначити молитвою, покладанням рук командою та церквою, а також, можливо, зверненням команди до нових пасторів.

Після цього команда переходить до наступної ролі і проводить більше часу з пасторами і менше з церквою.

Питання: Чи не повинні ці пресвітери бути рукопокладеними?

Відповідь: Хоча біблійні згадки про рукопокладення досить обмежені порівняно з пізнішими церковними традиціями, такі обряди, як правило, не є обов'язковими. Розгляд сповнених Духом людей відповідно до біблійних вимог (як щодо способу життя, так і щодо віри) і молитва церкви на знак затвердження і покликання до служіння є достатніми для початку пасторського служіння.

Питання: Чи неправильна модель «заснування і пастирство»?

Я хочу заснувати церкву і бути її пастором.

Відповідь: Ні, це правильно. Якщо Бог покликав вас до цього служіння, то беріться за нього! Однак, коли мова йде про церкву, модель «заснування і пастирство» повинна бути *винятком*, а не *очікуванням*.

Більш поширеною біблійною моделлю є те, що місіонерська команда виконує апостольську роботу, а потім виховує пасторів з нових церков. Якщо ваше бажання полягає в тому, щоб засновувати і пастирювати, швидше за все, ваше покликання полягає в пасторстві, а не в місіонерському служінні. Якщо це так, то з самого початку роботи з вами повинна бути група віруючих, які вже давно є громадянами Царства. Вам потрібно заснувати з них нову церкву і вести їх до навчання учнів, як на місцевому, так і на глобальному рівні. Якщо ви покликані бути пастором, то вам потрібно почати з того, щоб будувати церкву на місії, а не виконувати апостольську роботу самому. Потім ви повинні очолити її, щоб вона посилювала апостольські команди, пам'ятаючи, що церква не повинна відтворювати модель, за якою ви її заснували.

Наставник / Партнер

Ця остання роль, ймовірно, триватиме невизначений час. Команда переходить від участі в пасторських аспектах служіння до наставництва та оснащення нових пасторів з цих церков. Команда проводить менше часу з церквою і більше часу з пасторами, щоб ці нові лідери могли взяти на себе пастирство церкви.

Ісус послав Свого Духа. Павло повертався, щоб відвідати церкви, які він заснував, писав їм листи і посилав інших відвідувати їх замість себе. Беручи за взірць ці приклади, місіонерська команда ніколи не залишає церкви, які вони засновують. Хоча команда з часом буде фізично відсутня в церкві, вона повинна залишатися в партнерстві з церквою та її лідерами. Соціальні мережі, відеочати, текстові повідомлення та інші технології, а також безпечні та швидкі авіаперельоти зробили такі стосунки легшими, ніж будь-коли раніше. У Новому Завіті ми читаємо про церкви, які співпрацювали з Павлом для просування Євангелія до

недосягнутих народів та інших можливостей служіння (Рим. 15:24; Фил. 4:14-19).

У цій ролі команда співпрацює з новою церквою, щоб навчати учнів і засновувати церкви серед недосягнутих народів, можливо, на сусідній вулиці, можливо, по всьому світу. Подібно до того, як нові церкви були в серці і думках Павла (2 Кор. 2:4; 11:28; 1 Сол. 2:17-20), команда повинна продовжувати турбуватися про благополуччя церкви. Вона повинна використовувати можливості відвідувати, писати і навіть посилати своїх представників, щоб допомагати в конкретних потребах і підбадьорювати їх у вірі (1 Сол. 3:2). Команда повинна продовжувати допомагати пасторам у їхньому розвитку як лідерів у духовному формуванні, доктрині та практичному служінні. У цій ролі команда здатна забезпечити певну зовнішню підзвітність для пасторів і, зрештою, для всієї церкви.

Питання: Чи означає поступове припинення діяльності, описане в п'ятому розділі щодо всіх етапів заснування церкви, відмову від новостворених церков?

Відповідь: Ні. Абсолютно ні. Поступове припинення передбачає постійні стосунки. Це схоже на те, як Ісус готував Своїх учнів до Свого відходу і приходу Духа, а також на те, як Павло продовжував підтримувати церкви, які він заснував. Завершення (або «поступове припинення») полягає в забезпеченні та уповноваженні церков для служіння (Еф. 4:11-12), а не в тому, щоб дозволяти їм бути залежними від команди у здійсненні служіння.

Питання: Чи залишив Павло попередні місця служіння і вирушив до інших регіонів через переслідування, які не дозволяли йому залишатися?

Відповідь: Так, іноді. Це чітко видно з першої та другої місіонерських подорожей, хоча Павло повертався, щоб відвідати церкви в тих місцевостях. Іноді він залишався (за наказом Господа) перед обличчям переслідувань (Дії

18:9-10). Інколи він міг би залишитися, але Дух спонукав його працювати в іншому місці (Дії 20:36-38). Ним керувало бажання євангелізувати недосягнутих (Рим. 15:19-21).

Питання: Чи кожна команда пройде всі шість ролей?

Відповідь: Ці ролі не є чітко послідовними, а часто переплітаються. Перехід команди через різні ролі залежатиме від того, що Дух робить у конкретному контексті. Можливо, команда проведе все своє служіння (або все своє життя), займаючись євангелізацією. Історія Церкви показує, що в деяких ситуаціях так і було. Доки команда вірна Господу й мудра у своїй стратегії та методах, вона є успішною в Царстві — навіть якщо ніколи не побачить заснованої церкви. Але всі команди, що займаються заснуванням церков, повинні спеціально розробляти свої стратегії, маючи на увазі заплановані зміни ролей. Якщо вони виходять на місіонерське поле, вірячи, що церква ніколи не буде заснована за їхнього життя, то малоімовірно, що їхні молитви, методи та повсякденне життя будуть спрямовані на заснування церкви.

Таблиця 1. Ролі в команді з основними завданнями

Роль	Основне завдання
Учень	Створити команду та стратегію
Дослідник	Побудувати взаємовідносини з людьми
Євангелист	Здобувати учнів через євангелізацію
Вчитель	Хрестити, вести групу до самоідентифікації як церкви, навчати доктрині та послуху

Розробник	Призначити пресвітерів
Наставник / Партнер	Готувати пресвітерів та співпрацювати для нової справи.

ВИСНОВКИ:

Ваша команда повинна спеціально проходити через заплановані зміни ролей, але лише так, як це дозволить Дух. Існує нагальна потреба поширювати Євангеліє серед усіх народів. Однак євангелізація ніколи не повинна шкодити процесу учнівства та добробуту церкви.

Той самий апостол, який бажав, «щоб ширилось Слово Господнє та славилось» (2 Сол. 3:1), також об'являв «усю волю Божу» (Дії 20:27). Вашій команді не заповідано заснувати церкву, але робити учнів, які принесуть плід (Івана 15:16) через місцевий вияв тіла Христового. Ваша стратегія повинна відображати такі зміни. Ці переходи дозволяють вашій команді споряджати та уповноважувати нові церкви та їхніх пасторів (Еф. 4:11-12), навіть коли вони переходять на нові місіонерські поля у партнерстві з новою церквою.

Таблиця 1 ілюструє ролі засновника церкви та відповідне основне завдання для кожної з них.

Цикл примноження церков

Я ніколи не любив складати пазли — забагато деталей, які потрібно з'єднувати. Пам'ятаю, як у дитинстві бачив розкладений на картковому столі пазл на тисячу елементів і спостерігав, як родич витрачав багато часу на цю справу. Спочатку вибиралися кутові елементи, потім — елементи рамки. Далі опрацьовувалися невеликі ділянки пазла (ставок, потім гора), перш ніж усі частини з'єднувалися разом.

У цьому розділі я сподіваюся взяти зміст двох попередніх розділів — етапи та ролі заснування церков, і показати, як вони поєднуються. Сподіваюся, це допоможе вам зрозуміти загальну картину процесу заснування церков, а також продемонструє, що цей процес не такий складний, як може здаватися.

Команди із заснування церков, які покликані на це служіння, не задовольняться народженням однієї церкви. Вони розуміють, що після того, як увійшли в роль наставника/партнера, залишається ще багато роботи, включаючи продовження процесу підготовки учнів в іншому місці (можливо, навіть серед іншого неохопленого народу).

Цикл примноження церков зазначає, що процес підготовки учнів і заснування церков триватиме до повернення Господа. Цей цикл зображено нижче на рисунку 5. Як і у випадку з етапами та ролями, його не слід розглядати як

чіткий лінійний процес. Етапи перетинаються, а перехід від ролі до ролі ніколи не є чітким і визначеним. Наприклад, команда завжди буде в ролі учня, а не лише на початку своєї роботи. Крім того, команди із заснування церков слід заохочувати ділитися Євангелієм якомога швидше, хоча на рисунку 4 (розділ 6) це розміщено після ролі дослідника.

Хрещення та навчання нових учнів основам, ймовірно, відбуватимуться одночасно, або хрещення може відбутися одразу після навернення. Хоча команда може перейти до етапу учнівства (див. розділ 5) і, таким чином, присвятити більше часу навчанню, однак продовжуватиме ділитися Євангелієм.

ПОЕТАПНЕ СКОРОЧЕННЯ

У цьому циклі (який починається на позначці дванадцятої години), команда розпочинає свою роботу як учні на етапі підготовки до вступу. Усе, що вони роблять до початку роботи на місці, розміщено в цьому колі. Їхня основна діяльність зосереджена на формуванні команди та розробці стратегії, проте їхні завдання також включають навчання, вивчення мови, підготовку до переїзду, ознайомчі поїздки, пошук житла, працевлаштування в новій громаді, вибір молитовних партнерів та інше.

Рухаючись за годинниковою стрілкою по циклу, команда прибуває на місце, але ще не почала глибоко взаємодіяти з людьми. Вони намагаються дізнатися якомога більше через оглядини, звуки та смакові вподобання громади. Хоча команда витратила час на вивчення життя людей і громади здалеку, тепер вона перебуває на місці, вивчаючи все наяву.

Команда повинна якнайшвидше широко сіяти насіння Євангелія. Оскільки біблійне заснування церков є євангелізацією, яка призводить до утворення нових церков,

ЕТАП ПЕРЕДАЧІ ПОВНОВАЖЕНЬ

Рисунок 5. Цикл примноження церков

команда не переходить до ролі вчителя, доки люди не увірують в Ісуса. Я знаю випадки, коли служителі церков провели все своє служіння як євангелісти, а інші бачили навернення вже через кілька місяців після прибуття на місце. Залишатися вірними Божому покликанню, наполегливо проповідуючи контекстуалізоване послання, яке люди можуть зрозуміти, є ключем до успіху. Хоча багато команд побачать плоди у вигляді учнів, деякі, покликані

працювати на складній ниві, можуть так і не дочекатися навернень. Одні сіятимуть і поливатимуть, але зростить лише Бог (1 Кор. 3:5-6). Команди можуть бути спокійними, знаючи це.

Хоча команда може перебувати на етапі євангелізації протягом тривалого часу, етапи учнівства та церкви включають більшість дій циклу. У цей час команда функціонує переважно як вчителі, розбудовники та наставники/партнери. Велике Доручення — це більше, ніж бачити, як люди публічно визнають віру в Ісуса. Команда не тільки навчає нових віруючих та церкви, але й показує, як бути учнями Христа та як допомагати іншим ставати ними.

Перш ніж цикл повториться, команда має брати участь у призначенні та підготовці нових пасторів для церкви. У ролі наставника/партнера команда або продовжує процес заснування церков в іншому місці, коли нова церква розпочинає власні зусилля із заснування церков, або співпрацює з новою церквою у спільному відправленні нової команди для заснування церков.

Рисунок 5 демонструє, що принцип поступового відходу команди (описаний у розділі 5) є невід'ємною частиною всього процесу. Команда повинна постійно враховувати ці заплановані зміни ролей, починаючи з підготовчого етапу і до моменту, коли вона почне нову роботу в іншій місцевості. Стратегія, розроблена в розділі 11, відображає це розуміння, показуючи, як команда поступово зменшує свою безпосередню участь у служінні, передаючи лідерство новоствореній церкві.

Питання: Якщо наша команда має розпочати іншу роботу в іншому місці, чи означає це, що команда із заснування церков повинна переїжджати з місця на місце кожного разу, коли засновується церква?

Відповідь: Не обов'язково. Звісно, Дух іноді веде команду до іншого місця. Ми бачимо це в усьому Писанні.

Але Дух може вести команду до початку роботи серед іншого народу в тому ж місці. Враховуючи розміри сучасних міських контекстів, цілком можливо, що команда проведе багато років в одному місці, засновуючи численні церкви серед неохоплених народів.

ВИСНОВКИ:

- Цикл примноження церков зазначає, що процес підготовки учнів та заснування церков триватиме до повернення Господа.
- Хоча схема циклу лінійна, в реальності переходи між етапами відбуваються не так чітко і прямолінійно.
- Цикл показує зв'язок між етапами, ролями та основними завданнями команди.
- Хоча команда буде залучена до багатьох видів діяльності в будь-який момент часу, знання свого основного завдання для кожної ролі дасть їй змогу зосередитися і спрямувати свою роботу.

Методи

Хоча я ніколи не був завзятим рибалкою, мені подобається рибалити. Протягом багатьох років я провів чимало часу — як у дитинстві, так і зі своїми дітьми — на берегах ставків та озер, де з човна ловив рибу. Одного разу я годину плув Атлантикою, щоб зайнятися глибоководною риболовлею. Я ніколи не ловив нахлистом, хоча хотів би. Я також ніколи не тралив сіткою, не полював на рибу-меч, креветок чи крабів. Хоча мій досвід риболовлі обмежений, одне я знаю напевно: існує багато різних способів риболовлі. Деякі з цих методів передбачають перебування на березі, тоді як інші вимагають човна, треті — переходити вброд через потік. Деякі вимагають дуже товстої жилки, інші — тонкої. У окремих випадках поплавки — незамінний помічник, але в інших він стає перешкодою. Маленькі гачки необхідні для певних видів риб, великі — для інших.

Подібним чином, методи, що використовуються в заснуванні церков, є засобами для досягнення бажаного результату — здійснення «улову». І хоча важливо розуміти загальну картину (таку як Цикл примноження церков), команди із заснування церков використовують методи для досягнення бажаного результату — підготовки учнів та утворення церков. Подібно до того, як рибалки добре

знайомі з різними методами, так і засновники церков повинні бути обізнані з різними підходами.

Джефф є каталізатором у примноженні церков, допомагаючи споряджати й мобілізувати церкви та команди із заснування церков. Багато з цих команд служать у Сполучених Штатах серед недосягнутих народів із Саудівської Аравії, Ємену, Бірми, Бангладешу, Непалу та Єгипту.

Коли я запитав Джеффа про методи, що використовуються в мусульманських групах, він підсумував їхній загальний підхід, сказавши: «Наш пріоритет — використовувати прості, легко передавані та відтворювані методи євангелізації та заснування церков для нових віруючих та церков у їхніх соціальних мережах».

Розповідаючи конкретніше, Джефф сказав: «Ми намагаємося якомога швидше дійти до євангельського послання у нашому спілкуванні з іншими. Саме в ньому міститься сила. Ми починаємо багато духовних бесід з іншими, а потім запрошуємо їх продовжити наші розмови через одинадцять тижневе вивчення Біблії, яке адаптоване до релігійного досвіду людини. Наприклад, з нашими друзями-мусульманами ми використовуємо навчальний посібник під назвою «Пророк», який починається зі створення світу і продовжується до народження церкви. Це дослідження особливо стосується питань, пов'язаних із соромом та страхом — значущих проблем у багатьох мусульманських культурах».

Дух неможливо обмежити часовими рамками, і шлях кожної людини до віри є різним. Проте Джефф зазначив, що засновники церков, які використовують цей метод, бачать, як мусульмани приходять до віри приблизно через три місяці. Незабаром після цього приймають хрещення і повідомляють про появу нових церков через два роки.

Джефф наголосив на важливості того, щоб засновники церков навчали нових віруючих здорової еклезиології.

Невдовзі після того, як люди приходять до віри, команда навчає їх про переслідування та починає формувати у них бачення щодо того, щоб стати місцевою церквою. Далі відбувається біблійне навчання про природу та призначення церкви, і нова невелика група зазвичай доходить висновку, що Дух Святий привів їх до того, щоб стати місцевим вираженням тіла Христового.

ПОСІБНИК З МЕТОДОЛОГІЇ ЗАСНУВАННЯ ЦЕРКОВ

Методи — це практичні компоненти стратегії (розділ 11), дехто називає їх тактикою. Поки команда не застосує методи на практиці, бажаний результат існує лише в теорії. У цьому розділі я поділюся кількома рекомендаціями, про які команди повинні пам'ятати, визначаючи свої методи.

Методи повинні бути біблійними.

Методи, що використовуються в Циклі примноження церков, повинні бути закорінені у Писанні. Хоча підхід «результат за будь-яку ціну», щоб досягти людей Євангелієм, звучить добре, він може призвести до того, що команда використовуватиме нездорові методи лише тому, що вони дають результат. Методи ніколи не повинні применшувати значення Євангелія, того, що означає бути учнем, або того, що означає бути церквою.

Методи повинні бути відтворюваними.

Методи, які використовує команда із заснування церков, служать моделлю для цільової групи людей. Хоча іноді можуть знадобитися складні та специфічні методи, щоб досягти людей і заснувати церкви, це не повинно бути нормою. Люди відтворюють те, що вони знають, і знають те, що є для них зразком. Ваша команда повинна моделювати методи, які є досить простими, щоб люди могли відтворити їх, коли вони, в свою чергу, будуть ділитися Євангелієм і засновувати церкви.

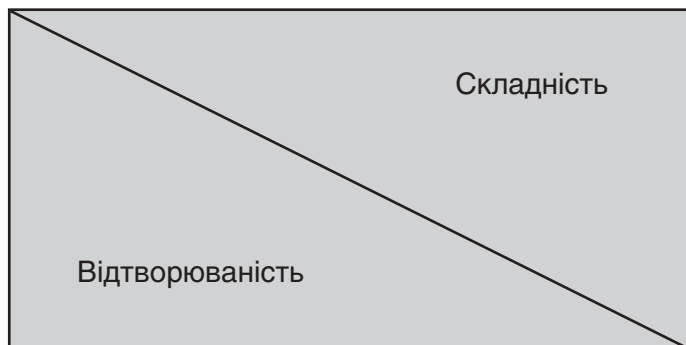

Рисунок 6. Шкала потенціалу відтворюваності

Посібник з потенціалу відтворюваності (рис. 6) показує, що зазвичай існує обернена залежність між складними методами та потенціалом поширення Євангелія серед людей, коли вони також працюють над заснуванням церков. Чим складніші методи використовує команда для учнівства та заснування церков, тим важче буде їх відтворити самій церкві. Найкращий спосіб визначити, чи не є метод занадто складним для конкретного контексту, — це добре пізнати людей, з якими ви працюєте. Завжди молитесь за мудрість і керівництво Духа в цьому питанні. Адже те, що є простим в одному соціумі, є складним в іншому. Ролі учня та дослідника допоможуть команді розрізнити свої методи.

Ваша команда повинна прагнути, щоб новонавернені стали «наслідувачі нам і Господеві», і таким чином «взірцем для всіх віруючих», і «щоб ширилось Слово Боже та славилось» (1 Сол. 1:6-8; 2 Сол. 3:1).

Методи повинні бути етичними.

Як послідовники Ісуса, ми ніколи не повинні використовувати методи, які ставлять під загрозу нашу чесність. Кожен аспект нашого життя повинен бути бездоганним (1 Тим. 3:2). Методи, які використовують засновники

церков, не повинні включати примус, обман, погрози чи маніпуляції, хоч би якими були результати.

Методи повинні уникати патерналізму. Необхідно уникати підходу, де хтось нав'язує рішення або покровительськи контролює інших, ніби вони нездатні приймати власні рішення.

Патерналізм — це переконання, що команда знає, що найкраще для людей. Протягом більшої частини останніх двохсот років історії протестантської місіонерської діяльності західні місіонери вірили, що інші суспільства є нецивілізованими та неосвіченими. Команди відправляли для створення місіонерських станцій та заснування церков, які були організовані та керовані так само, як їхні західні аналоги. Нові віруючі не мали місіонерської освіти, тому вважалося, що вони не можуть керувати церквами так, як належить. В результаті нових віруючих навчали, що західний шлях є біблійним, і оскільки вони не могли дозволити собі такі складні структури або наслідувати їх чи навчати в тому ж стилі, вони мусили залежати від чужинців.

Хоча досвід і мудрість дуже важливі, немає жодного заклику до команди створювати нездорову залежність серед новонавернених. Історія церкви сповнена прикладів, коли команди засновників церков використовували методи, що вимагали від нових спільнот залежності від них у євангелізації, навчанні, служінні, лідерстві тощо. Замість методів, що надавали новим церквам спорядження та свободу дій, команди обмежували їх, нав'язуючи те, що вважали найкращим на основі своєї культури. Ви ж не будете взувати маленьку дитину у взуття 45-го розміру, а потім переконувати, що воно їй пасує! Але засновники церков часто створюють структури, які не підходять культурі, в якій вони працюють, а потім наполягають, що ці структури є біблійною нормою. Не дивно, що вони розчаровуються,

коли люди не можуть бути в церкві, дотримуючись всіх їхніх норм та правил!

Наскільки це можливо, ваша команда має використовувати методи, які вчать людей бути залежними від Святого Духа, Божого Слова, одне від одного та від своїх пресвітерів. Принцип «поетапної передачі повноважень» вимагає, щоб застосовані методи дозволяли команді виховувати нові церкви як співпрацівників у євангельському служінні, а не створювати співзалежність.

Методи повинні виявляти здібності, засновані на Христі.

Починаючи з моменту заснування церкви, вона повинна виявляти принаймні сім здібностей. Чарльз Брок називає ці класичні терміни «самоздатності, засновані на Христі» (Christ-sustained abilities), щоб уникнути плутанини з безбожною самодостатністю.¹ Методи, які використовує ваша команда, мають допомогти людям стати:

- Самоідентифікованими: вони повинні ідентифікувати себе як місцеве вираження тіла Христового.
- Самодостатніми: мають мати всі необхідні фінансові та людські ресурси, щоб існувати та функціонувати як місцева церква.
- Самокерованими: з Божим Словом, своїми пресвітерами та наповненими Духом, повинні бути здатними приймати власні рішення щодо життя та служіння.
- Самопоширюваними: коли Дух веде, їм потрібно бути здатними виконувати Велике Доручення у своєму місцевому та глобальному контекстах.
- Самобутні у вираженні: не відхиляючись від біблійних настанов щодо поклоніння, мають мати можливість виражати себе способами, які вони вважають відповідними своєму культурному контексту.
- Самодостатні у навчанні: люди повинні бути здатними наставляти, докоряти, заохочувати та навчати

одне одного згідно з Божим Словом, коли Дух веде, споряджає та обдаровує їх.

- Самостійні у богослов'ї: покладаючись на Боже Слово, Духа, що перебуває в них, та одне на одного для розпізнання та підзвітності, їм потрібно бути здатними застосовувати біблійні істини до свого унікального культурного контексту.

Питання: Звідки у новоствореної церкви можуть з'явитися ці здібності так швидко після її заснування?

Відповідь: Ці здібності походять від сили Духа всередині. Не варто занадто глибоко їх тлумачити. Те, що церква здатна робити сьогодні, ймовірно, відрізнятиметься через п'ять років. Наприклад, у деяких контекстах самодостатність означає мати багатомільйонний бюджет із повним штатом працівників; це також може означати просто можливість зробити десять ксерокопій деяких матеріалів за гроші церкви.

Самокерованість може означати проведення ділових зібрань за процедурою парламентського регламенту, а може означати просто можливість вирішити, де церква збереться на своє перше богослужіння.

Самостійність у богослов'ї може означати здатність написати систематичне богослов'я, або ж це може означати просто відповідь на запитання: «Як нам застосувати це біблійне вчення про шлюб у нашому контексті?». Церква зростатиме і розвиватиметься в цих здібностях, але вона здатна проявляти їх у певному сенсі з першого дня.

Методи не повинні використовуватися, якщо вони перешкоджають церкві проявляти ці здібності. Наскільки це можливо, кожне рішення, прийняте вашою командою, має оцінюватися відповідно до шкали з потенціалу відтворюваності (див. рис. 6).

Наприклад, якщо на етапі евангелізації невіруючі запитують: «Де нам зустрітися, щоб вивчати істини про Ісуса?»,

відповідною відповіддю команди буде: «Де ви хочете зустрітися?». Дозволяючи їм приймати такі рішення, навіть до того, як вони прийшли до віри, ви навчаєте їх бути самокерованими. Або припустимо, новонавернені запитують команду: «Що нам робити наступного тижня, коли ми зберемося?». Хорошою відповіддю команди було б: «Давайте подивимося Дії 2:42-47 і подумаємо, що робила церква в Єрусалимі, коли збиралася». Такий підхід демонструє, що нові віруючі можуть бути самодостатніми та самостійними у богослов'ї, оскільки вони шукають відповіді в Божому Слові, а не в команді. Більшість з нас схильні швидко давати відповіді, але на етапі учнівства (див. рис. 3, розділ 5) важливо, щоб команда моделювала істину, що Боже Слово є джерелом відповідей на такі запитання.

Наприклад, після вивчення уривка з Псалмів ваша команда могла б запитати: «Як ми бачимо в Біблії, музика і спів були важливою частиною поклоніння Богові. Як ви вважаєте, як нам слід застосувати цю істину до ваших щотижневих зібрань?». Такі запитання навчають нову спільноту бути самобутньою у вираженні. Порівняйте це з тим, щоб просто сказати новонаверненим: «Церква — це спільнота, яка поклоняється Богу, співає псалми, гімни і духовні пісні, тому наступного тижня ми принесемо гітару і підготуємо кілька пісень, щоб заспівати».

У продовження цього прикладу, хтось із групи може звернутися до команди зі словами: «Як нам бути з музикою для співу Богові, якщо ніхто з нас не вміє грати? Може, команда зіграє?». Оскільки команда навчає новонавернених бути самозабезпечуваними, навіть до того, як церква фактично заснована, однією з відповідей може бути: «Так, було б чудово грати на музичних інструментах і співати Богові. Однак, хоча ви не можете грати на інструменті, ви можете співати а капела».

Навіть якщо команда завжди вважатиме, що здатна робити щось краще за новонавернених (і вона може мати рацію), їй потрібно утримуватися від того, що є звичним у культурі їхньої власної церкви. Якщо команда приймає на себе всі рішення та відповідальність за діяльність групи (планування богослужінь, музика, фінанси, матеріали тощо), то, як наслідок, у людей виникнуть переконання, що перешкоджатимуть їхньому зростанню як учнів та заснуванню нових церков.

- «Ого! Отже, це означає робити правильно і догоджати Богу!»
- «Ми ніколи не зможемо цього зробити. Подивіться, які вони обдаровані, талановиті та навчені».
- «Їм доведеться робити це за нас, тому що ми хочемо робити правильно і догоджати Богу».

Методи мають величезне значення. Ваша команда повинна бути в змозі сказати новонаверненим: «Будьте наслідувачами мене, як і я Христа» у житті та вченні (1 Кор. 11:1; також 2 Тим. 3:10; Євр. 13:7). Якщо ваша команда використовує методи, які людям важко сприйняти та застосувати, то ви не є мудрим управителем можливості, яку Дух поставив перед вами. Пам'ятайте, ваша команда не намагається залучити довгострокових громадян Царства, а євангелізувати народ, виховати учнів, розпочати малу групу, допомогти групі самоідентифікуватися як церква, а потім призначити пастирів у цій церкві.

Існує чимало методів заснування церков, і не всі вони однаково ефективні. Питання в тому, чи методи місіонерських команд, які мають на меті досягти неєвангелізовані народи світу, справді відповідають цій меті.

ВИСНОВКИ:

Ми підсумуємо цей розділ кількома запитаннями для вашої команди, які ви зможете обговорити, розглядаючи методи навчання учнів і заснування церков.

- Як ваша команда буде налагоджувати відносини з людьми?
- Як ваша команда буде якомога ширше та швидше ділитися Євангелієм?
- Як ваша команда почне навчати новонавернених у спільноті: (1) бути учнями Ісуса, (2) ділитися Словом з іншими, (3) практикувати біблійну спільноту, (4) вивчати і навчати один одного Слову та (5) служити світові як на місцевому, так і на глобальному рівнях?
- Як ваша команда буде включати культурно відповідні елементи у зібрання, ведучи новонавернених до їхньої ідентичності як церкви?
 - ◆ Чи будете ви спонукати їх їсти разом?
 - ◆ Чи будете спонукати їх включати музику під час хвали?
 - ◆ Чи будуть у вас спільні молитви та спілкування?
 - ◆ Чи дозволити їм публічно читати з Біблії (за умови, що вони вміють читати)?
 - ◆ Чи будете заохочувати їх давати публічні свідчення про Божу благодать?
 - ◆ Чи будете спонукати їх збирати пожертви (відповідно до їхнього матеріального стану) для місії та служіння одне одному, а також для бідних, сиріт, вдів, засновників церков тощо? Як вони будуть збирати та розподіляти їх?
- Які ще запитання варто розглянути вашій команді?

З чого почати?

Світ великий. На момент написання книги, населення Землі становить близько семи мільярдів. З чого команді почати свою працю для Царства?

Уся діяльність з учнівства та заснування церков певною мірою включає перетин культур. Навіть коли команда служить людям зі своєї етнічної групи та говорить тією ж мовою, їм все одно доводиться переходити з царства світла та звіщати Євангеліє у царстві темряви. Це може бути невеликий культурний бар'єр, але це все одно вимагає переходу до іншого способу мислення та життя.

Деякі команди мають служити там, де культурний бар'єр не надто великий. З огляду на покликання команди, потреби людей та рівні їх сприйнятливості (див. рис. 7 нижче) і особисті характеристики, здібності, інтереси та захоплення команди, заснування церков у близькій культурі є найкращим варіантом для них. Однак найбільша потреба — як на Заході, так і по всьому світу — полягає в тому, щоб команди займалися працею з учнівства, яка вимагає взаємодії з культурами, що суттєво відрізняються від культури команди.

Щодо глобальних реалій та Великого Доручення, ми знаємо, що:

- Ісус вже наказав нам робити учнями всі народи.

- На момент написання, у світі існує понад шість тисяч недосягнутих народів (недосягнутим вважається народ, який має менше ніж 2 відсотки євангельських християн). У Сполучених Штатах існує щонайменше 360 недосягнутих народів, і щонайменше 180 — у Канаді.
- Понад три тисячі народів у світі вважаються як недосягнутими, так і неохопленими (які мають менш ніж 2 відсотки євангельських християн, і серед них немає євангелістів, які б займалися заснуванням церков).
- Більшість глобальної місіонерської діяльності євангелістів відбувається серед досягнутих народів.
- Більшість діяльності заснування церков у Північній Америці відбувається серед досягнутих народів.¹

Враховуючи ці реалії, командам із заснування церков слід скористатися наведеними нижче рекомендаціями, які допоможуть їм вирішити, з чого почати свою працю.

ПРИНЦИП 1: ПРИЙМІТЬ ВЕЛИКЕ ДОРУЧЕННЯ

Оскільки Ісус вже дав наказ робити учнями всі народи, будь-який неохоплений¹ та недосягнутий народ має отримати першочерговий пріоритет, незалежно від того, де він знаходиться у світі. Після неохоплених-недосягнутих народів, недосягнуті² народи мають бути другим пріоритетом. Очевидно, найбільші потреби у здобутті учнів та примноженні церков існують за межами Заходу, але чимало неохоплених-недосягнутих та недосягнутих народів можна знайти і на Заході.

¹ **Неохоплений народ:** Неохоплений народ — це народ, який не лише не досягнутий Євангелієм, але й серед якого немає жодної місіонерської присутності або стратегії заснування церков. Таким чином, вони є найбільш пріоритетними.

² **Недосягнутий народ:** Як обговорювалося раніше, це народ, де менш ніж 2% євангельських християн.

Однієї суботи в Бірмінгемі, штат Алабама, сорок членів церкви Брук Хілз провели чотири години в місті, намагаючись визначити народи, які живуть серед них. Хоча населення їхнього міста становить понад один мільйон людей, того дня вони ідентифікували тридцять шість представників різних народів! Ми зустріли людей з Ємену, В'єтнаму, Індії, Непалу, Китаю, Саудівської Аравії, Бутану та Мексики. Бірмінгем є одним із найбільш євангельських міст у найбільш євангельському штаті країни, проте більшість цих народів були недосягнутими. Навіть ті, кого ідентифікували як недосягнутих, не були охоплені ніким у нашому місті. Результатом цієї простої вилазки у наше суспільство стало формування кількох команд із заснування церков, які зосередяться на недосягнутих народах у Бірмінгемі.

ПРИНЦИП 2: ОСОБЛИВЕ ПОКЛИКАННЯ ДО ТВЕРДОГО ҐРУНТУ

Покликання до учнівства передбачає очікування результатів, проте деякі команди отримують від Духа особливе скерування працювати на твердому ґрунті. Їхнє служіння буде подібним до служіння Єзекіїля чи Єремії — з украй незначними відчутними результатами у здобутті учнів та заснуванні церков. Історично склалося, що засновники церков працювали серед деяких недосягнутих народів двадцять, тридцять або сорок років до того, як з'явився перший навернений. Наприклад, серед народу Ао в Нагаленді перша церква з'явилася лише через тридцять три роки після того, як місіонери почали звіщати там Євангеліє. Досягнення багатьох народів у світі можливе лише за умови готовності команд до довготривалої праці серед них.

Якщо ж ваша команда має особливе скерування від Господа до такого народу, їй слід бути вірною праці Духа. Відмовитися від такої місії на користь служіння більш

сприйнятливому народу було б гріхом. Вашій команді не слід соромитися служіння серед невіддатливих людей чи почуватися неповноцінними порівняно з командами, що працюють серед більш сприйнятливих. Слідкуйте, щоб вона не здійснювала нездорових порівнянь з тими, хто працює в місцях з високою кількістю навернень.

Залишайтеся вірними своєму покликанню від Духа, незалежно від місця, куди Він вас скеровує. Пам'ятайте настанови Ісуса: «Так і ви, коли зробите все вам наказане, то кажіть: «Ми — нікчемні раби, бо зробили лиш те, що повинні зробити були!» (Лк. 17:10). Черпайте розраду саме у вашому покликанні до праці твердого ґрунту, «знаючи, що ваша праця не марнотна у Господі!» (1 Кор. 15:58) і що ваша команда є саме там, де має бути у цей момент часу.

ПРИНЦИП 3: ВРАХУЙТЕ ПОТРЕБУ ТА СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ

Якщо ваша команда не отримала особливого скерування від Духа до дуже невіддатливого народу, їм слід розглянути питання як потреби, так і сприйнятливості. Велике Доручення дане кожному. Де саме ваша команда могла б бути найкращою управителькою ресурсів, які вона отримала? Потреба відповідає тому, скільки послідовників Ісуса є у даному народі. Сприйнятливість відповідає тому, як народи реагують, коли Євангеліє проголошується у контекстуально відповідний спосіб. Не припускайте, що лише тому, що народ є недосягнутим або неохопленим-недосягнутим, він буде невіддатливим до Євангелія.

У книзі «Відкриваючи для себе заснування церков» я зазначаю, що корисно мислити категоріями чотирьох загальних ґрунтів, які можуть стосуватися будь-яких народів будь-де у світі. Кожен з цих ґрунтів класифікується за відсотком євангельських віруючих, які вже присутні, та реакцією людей на Євангеліє. Пам'ятайте, що ці ґрунти є

лише орієнтиром, а не законом. Рисунок 7 надає візуалізацію, щоб допомогти командам у розгляді потреби та сприйнятливості. Вашій команді слід розглянути можливість працювати насамперед серед тих, кого можна класифікувати як пріоритет 1 або пріоритет 2.

		СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ	
		Висока	Низька
ПОТРЕБА	Висока	Пріоритет 1	Пріоритет 2
	Низька	Пріоритет 3	Пріоритет 4

Рисунок 7. Посібник з питань сприйнятливості та потреб

Якщо народ має менше 2 відсотків євангельських християн, місіологи класифікують його як недосягнутий. Великі скупчення таких людей існують по всьому світу (включно з Північною Америкою). Водночас, через міжнародну міграцію, значна частина цих недосягнутих (та неохоплених-недосягнутих) народів оселилася в районах, де зосереджено багато віруючих з інших народів.

Мій друг, Джейсон Вільямс, служить серед найбільшої афганської громади в Сполучених Штатах. За його словами, усвідомлення потреби в Євангелії стало ключовим фактором його покликання до афганського народу, що живе в районі затоки Сан-Франциско.

«Я пішов до них, хоча це було важко, замість того, щоб змушувати їх приходити до мене», — сказав Джейсон. Живучи в Південній Кароліні, Джейсон почув про велику афганську громаду, що проживає поблизу Сан-Франциско. Хоча він мало знав про цих людей, проте побачив їхню потребу і переїхав до «Маленького Кабула». Джейсон

почав зустрічатися з афганцями в громаді, пригощати їх чаєм та кавою, і запрошувати їх до себе додому, щоб розказати їм про своє життя — і Євангеліє. У 2006 році він навіть поїхав до Афганістану, опираючись на «соціальні мережі» (тобто зв'язки) людей зі своєї громади. Це дало йому можливість ділитися доброю новиною з друзями та членами сімей тих, хто проживає в Каліфорнії.

На конференції в Сполучених Штатах афганський віруючий Омед почув розповідь Джейсона про його роботу в Каліфорнії. Пізніше він побачив сон, у якому йому було кинуте виклик переїхати до району затоки, щоб ділитися Євангелієм і засновувати церкви серед свого народу. Співпраця Омеда з Джейсоном та корейською церквою в цьому районі призвела до навернення кількох афганців. Саме з цього «поля жнив» і була заснована церква. Робота була нелегкою. Джейсон сказав мені: «Це було складно. Але ми почали служити, довірившись Богу, що Він все вирішить». А все почалося з того моменту, коли Джейсон почув про потребу.

Оцінюючи потреби певного народу, команди мають визначити два ключові показники. По-перше, який відсоток населення є послідовниками Ісуса. По-друге, скільки євангельських церков вже існує серед цього народу. У міському контексті, чи є принаймні одна церква на кожну тисячу людей (при цьому чи церква складається бодай зі ста членів)? У сільському контексті, чи є хоча б одна церква на кожні п'ятсот людей (при цьому чи церква складається принаймні з п'ятдесяти членів)? Знову ж таки, ці цифри є лише загальним орієнтиром, але вони ґрунтуються на дослідженнях та місіологічній думці.³

Сприйнятливість стосується реакції людей на команду та на Євангеліє, коли воно представлене культурно відповідним способом. Хоча всі невіруючі мертві у своїх переступах і гріхах (Еф. 2:1), реакції людей на Євангеліє різняться.

Деякі дуже неспіддатливі, навіть ворожі до послання (і посланців). Деякі люди апатичні. Інші схожі на вартового з Филип, який одразу запитав: «Що треба робити мені, щоб спастися?» (Дії 16:30).

Якщо команда не покликана працювати серед більш неспіддатливих людей (пріоритет 2), вони мають працювати серед невірнучих, де Дух вже працював, щоб дозріло поле для жнив (пріоритет 1). Євангеліє поширюється швидше і далі та приносить плід більш стрімко в місцях, де люди більш сприйнятливі до послання. Серед будь-якого народу існують різні ступені реакції — включаючи найбільш ворожих до Євангелія. Не кожна людина виявляє однаковий ступінь сприйнятливості. Навіть якщо команда покликана до більш неспіддатливого народу, вони мають прагнути працювати серед тих, хто є більш сприйнятливим серед цих людей. (Для отримання додаткової інформації про сприйнятливість і з чого почати, див. глави десяту та одинадцятую у «Відкриваючи для себе заснування церков», і глави дев'ятнадцятую та двадцятую в Террі і Пейна, «Розробка стратегії для місій»⁴).

Питання: Як визначити, чи сприйнятливий народ до Євангелія?

Відповідь: Поділіться з ними Євангелієм відповідним до контексту методом і зверніть увагу на їхню реакцію. Через деякий час ви почнете розуміти рівень сприйнятливості людей. Там, де є церкви або інші команди, які працюють серед народу, їх можна запитати: «Чи увірують в Ісуса інші люди, які спостерігають за ними?».

Питання: Якщо ми надаємо пріоритет сприйнятливим людям, чи означає це, що серед недосягнутих і неохоплених людей ніколи не будуть працювати команди із заснування церков? Чи не будуть команди йти тільки до тих груп, які є більш охопленіми?

Відповідь: Ні. Не думайте, що якщо народ є недосягнутим або неохопленим, то це автоматично означає, що він чинить сильний опір Євангелії і є несприйнятливим до нього. Вони можуть бути дуже сприйнятливими. Також не думайте, що чим більше охоплений народ, тим більш сприйнятливий він буде до Євангелії. З часом народ може стати більш апатичним до Слова Божого.

Питання: Моя команда служить серед людей, які не дуже сприйнятливі до Євангелії. Чи варто нам поїхати і служити в іншому місці серед більш сприйнятливого народу?

Відповідь: На це питання команда повинна відповісти після того, як звернеться до Господа і поговорить з керівництвом церкви, яке посилає їх. Ісус залишав регіони, коли люди відкидали Його послання (Мк. 5:17-18). Він доручив Дванадцятьом і Сімдесяти двом залишати міста, в яких люди противились (Мт. 10:14; Лк. 9:5; 10:10-11). Коли Павло і Варнава зіткнулися з неприйняттям євреїв в Пісідійській Антіохії, вони спрямували свої зусилля на більш сприйнятливих язичників (Дії 13:46-52). У Коринті Павло «обтрусив одягу свою» і спрямував свої зусилля на язичників (Дії 18:1-11). Писання містить приклади, коли команди залишали місця служіння, де зустрічали опір і неприйняття Звістки, і вирушали в інше місце. Ось чому на це питання не існує простої відповіді.

Про те, що настав час рухатися далі, може свідчити Божа мудрість, підтверджена порадами інших віруючих. Якщо ви відчуваєте мир від Духа і бачите можливість послужити іншому народу, це, можливо, означає, що настав час змінити місце служіння.

Тим не менш, існують народи, досягнення яких можливе лише завдяки командам, що готові довгостроково працювати серед них — інколи роками, поки не з'являться справжні плоди. В історії рухів заснування церков великі

пробудження і широке примноження церков часто відбувалися лише після десятиліть молитви, посту і посіву насіння.

Питання: Чи можна використовувати вказівку «сприйнятливість-потреба» серед невіддатливих народів, що чинять опір?

Відповідь: Абсолютно! Вказівку слід використовувати команді, що працює на «твердому ґрунті». Посібник не є абсолютним, оскільки жоден народ не може бути повністю класифікований у прості категорії «висока сприйнятливість» або «низька сприйнятливість». Спектр сприйнятливості існує серед усіх народів, включаючи тих, хто є найменш сприйнятливим. Команди, що служать серед таких народів, мають запитати: «Хто серед цього народу менш віддатливий до Євангелія?». Хоча такі люди можуть бути ще далеко від того, щоб поставити запитання як вартовий з Филип, вони все ж більш сприйнятливі, як інші представники їхнього народу. Як правило, щойно команда знаходить (виявляє) таких людей, їй варто починати працювати саме з ними.

ВИСНОВКИ:

Мислення та дії місіонерів у заснуванні церков повинні відповідати апостольській природі. Найбільша потреба як у Західному світі, так і в Країнах більшості населення світу полягає в тому, щоб команди із заснування церков здійснили значні культурні прориви для досягнення неосягнутих та неохоплених-недосягнутих народів. Доки цього не станеться, багато народів світу залишатимуться відділеними від Бога.

Командам слід у молитві обміркувати, де починати своє служіння. Варто присвятити час посту та молитві, шукаючи керівництва Духа. Для команди, яка керується Великим

Дорученням, важливо згодом з'ясувати, чи є спонукання Духа працювати саме серед невіддатливого народу.

Поняття потреби та сприйнятливості слід враховувати, вирішуючи, де починати. Надайте найвищий пріоритет найбільш потребуючим Євангелія та сприйнятливим народам. Другий пріоритет — це народи, які є найбільш потребуючими, але мають низький рівень сприйнятливості. Навіть для команд із специфічним покликанням до дуже впертого народу, посібник «Сприйнятливість і потреба» може дати вказівки, з чого почати роботу.

Розвиток пасторів

При заснуванні нових церков ваша команда отримує унікальний шанс закласти міцну основу, насамперед у питанні лідерства. Одним з ключових етапів примноження церков є вибрання пресвітерів для місцевих церков (див. рис. 5, розд. 7). Те, що апостоли Павло і Варнава завершили свою роботу серед церков саме цим кроком (Дії 14:23), свідчить про надзвичайну важливість цього правила. А Павло, залишаючи Тита на Криті, прямо наказав йому настановити пресвітерів (Тит. 1:5). Навіть якщо на момент заснування церкви ще немає обраних пресвітерів, все одно необхідно провести їхнє обрання та рукопокладення на служіння якомога швидше.

Для більш детальної інформації про розвиток лідерства та заснування церков зверніться до восьмого розділу книги «Відкриваючи для себе заснування церков».

НЕ ВІДХИЛЯЙТЕСЯ ВІД БІБЛІЙНИХ ОЧІКУВАНЬ

Біблія окреслила вимоги та очікування для тих, хто керує церквами. Ваша команда повинна дотримуватися цих вимог і не відхилятися від них. Наступні уривки допоможуть вам у навчанні:

- Дії 20:28-35;
- Ефесян 4:11-12;
- 1 Тимофія 3:1-7; 5:17-19;
- Тита 1:5-9;
- 1 Петра 5:1-4.

Помоліться командою, щоб визначити, хто серед віруючих відповідає вимогам для служіння на цій керівній посаді. Використовуючи Біблію, поясніть церкві, що етика Царства вимагає наявності пресвітерів для пастирства над стадом. Необхідно наголосити на тому, що це служіння має характер істинного служіння. Ці лідери мають бути живим відображенням Христа у своєму особистому житті, в сім'ях, а також у виконанні своїх пастирських обов'язків: управління, наставляння, опіки та захисту Божої отари. Церква має зрозуміти, що хоча такі лідери гідні подвійної шани (1 Тим. 5:17), проте їх чекає «більший осуд» (Як. 3:1), вони є звичайними людьми — такими ж, як і вся церква. Їх не слід підносити на вищий п'єдестал, ніж це дозволяє Біблія. Ваша команда не повинна робити те, що створить дворівневий поділ у церкві між служителями та членами церкви.

Хоча Павло, Варнава і Тит брали участь у призначенні пресвітерів для церков, вони розуміли, що саме Дух Святий поставив таких людей пильнувати (Дії 20:28). Оскільки Писання вказує, що в кожній церкві має бути кілька пресвітерів, ваша команда має співпрацювати із спільнотою, щоб обрати принаймні двох пресвітерів для служіння на цю посаду. Якщо двох не можна знайти, почніть з одного, з очікуванням, що більше буде призначено в майбутньому.

Хоча ваша команда має використовувати свій вплив, щоб допомогти обрати перших пресвітерів, дозвольте церкві прийняти рішення. Таке прийняття рішень дозволяє їм бути самостійними, оскільки вони слухають Духа і Слово, і це показує, що ваша команда ставиться до них як

до співпрацівників у місії, а не як до підлеглих. Як тільки люди, які були обрані, погодилися служити на цій посаді, церква, а не команда, повинна звернутися до них із закликом стати пресвітерами (після терміну випробування).

ВІДХИЛЯЙТЕСЯ ВІД КУЛЬТУРНИХ ВИМОГ

Жодна команда не є культурно нейтральною. Кожен упереджений своїми традиціями та культурними очікуваннями. Однак ваша команда має постійно оцінювати, наскільки ваші очікування щодо нових пасторів керуються Писанням, і наскільки походять від ваших власних культурних уподобань.

Хоча культурні вимоги не завжди хибні, вони здатні шкодити освяченню, поширенню Євангелія та примноженню церков. Те, що це чи інше очікування добре працювало у вашому власному досвіді або у вашій домашній церкві, не обов'язково означає, що воно буде здоровим для цієї нової церкви.

Історія церкви повна прикладів, коли засновники церков із Заходу засновували церкви в Країнах більшості населення світу і очікували від своїх пасторів відповідності освітнім та культурним стандартам, встановленим століттями вдома. Результат? Багато церков не змогли надати своїх власних пресвітерів, тому місіонерам не з цього народу довелося втрутитися. Для тих церков, які змогли надати освічених людей зі свого середовища, потенційні пресвітери мушили пройти роки освіти та навчання, перш ніж вони могли служити згідно зі стандартом, встановленим традицією місіонерів.

Культурні вимоги також зустрічаються серед новонавернених віруючих, особливо коли вони утворюють нові церкви в постхристиянських контекстах. Незважаючи на те, що вони нещодавно навернулися, їхні багаторічні

спостереження за християнами сформували уявлення про типовий вигляд і поведінку пасторів. Як і у випадку з культурними очікуваннями команди, такі очікування можуть бути здоровими або нездоровими.

Якщо вони нездорові, команда має скерувати церкву до біблійного розуміння, а потім допомогти їм обміркувати, яким має бути таке лідерство в їхньому власному контексті. Ісус часто використовував формулу: «Ви чули, що було сказано... а Я кажу вам...». Дотримуйтеся цієї моделі, коли необхідно виправити новонавернених, чий уявлення були спотворені нездоровими християнськими прикладами.

ПРОЯВІТЬ МІСІОНЕРСЬКУ ВІРУ

Один з найбільш шокуючих уривків у Біблії — це Дії 20:17-38 — промова Павла до ефеських пресвітерів. Чому? Уявіть, що ви щойно заснували церкву в місці, де сильно діяли сатанинські сили і було багато опору з боку невіруючих. Колишні ворожбити тепер є членами церкви. Тепер уявіть, що ви сідаєте в судно і відправляєтеся до Єрусалиму, знаючи, що наближається зло, яке намагатиметься знищити церкву, і що ви більше ніколи не побачите цих віруючих. Якщо він знав, що станеться з цими новими віруючими, то чому не залишився? Це шокує!

Павло провів лише три роки в Ефесі — політеїстичному, демонічному контексті (Дії 19). Бажаючи потрапити до Єрусалиму на день П'ятидесятниці (Дії 20:16), він свідомо уникнув повернення, щоб відвідати ефеську церкву, а натомість покликав пресвітерів, щоб зустрітися з ними у Мілеті (в. 15-17).

Промова Павла відкриває не лише деталі його праці в Ефесі, але й вражаючі прозріння щодо майбутнього. Він зазначає, що Дух змушує його йти до Єрусалиму (в. 22), і що після його відходу «ввійдуть між вас вовки люті, що

отари щадити не будуть. Із вас самих навіть мужі постануть, що будуть казати перекручене, аби тільки учнів тягнути за собою» (в. 29-30).

Чи був Павло нерозумним? Він знав, що прийдуть такі страшні біди та фальшиве вчення, але він відправився до Єрусалиму. Як таке могло бути? Хіба він не дбав про здоров'я церкви? Якби Павла вигнали з міста внаслідок переслідувань, тоді його відхід був би, можливо, зрозумілим, проте причина була іншою. Що ще більш дивно, Павло знав, що більше ніколи їх не побачить (в. 25).

Чи був Павло безвідповідальним? Він був з цими учнями лише три роки. Якщо ці пресвітери були призначені після того, як в Єфесі з'явилися перші учні, тоді ми можемо припустити, що вони були пресвітерами менше трьох років.

Якби ви знали те, що знав Павло про майбутні біди в Єфесі, чи залишилися б ви і ваша команда, щоб допомогти цій церкві, чи сіли б на судно і відправилися до Єрусалиму, «не відаючи, що там трапитись має» (в. 22)?

Павло не поводить себе нерозумно чи безвідповідально. Він виявляє місіонерську віру — те, що послідовно видно в усій книзі Дії та в посланнях Павла в Новому Заповіті.

Виявлення місіонерської віри може бути однією із найскладніших справ, які ваша команда буде змушена робити після заснування церкви. Щоб Дух міг контролювати служіння церкви, вашій команді доведеться відмовитися від контролю. Ми часто віримо, що здоров'я церкви залежить від нас. Тому ми надмірно контролюємо все, вірячи, що ми сильніші за будь-яку потенційну проблему. Іронія полягає в тому, що в наших спробах захистити церкву від проблем ми можемо створити проблеми. Церква може стати залежною від команди і поклатися на неї, а не на Духа, Слово, своїх пресвітерів та одне на одного.

Як Павло зміг піти, не будучи нерозумним або необачним щодо церкви та її лідерів? Відповідь знаходиться в контексті цього уривка.

- Він показував приклад пресвітерам (навіть до їхнього навернення), як виглядає учень (в. 18-19).
- Він навчав їх Євангелія та всієї Божої волі (в. 20-21, 26-27).
- Він наставляв їх піклуватися як про церкву, так і про самих себе (в. 28).
- Він попереджав їх про майбутні проблеми (в. 29-30).
- Він нагадував їм про свій приклад (в. 31, 34-35).
- Він доручив їх Богу та Його Слово (в. 32).

Павло проявив віру в Бога, що Він зробить те, що обіцяв: освятить церкву, збереже її від спотикання і представить її непорочною (Еф. 5:25-32; Юди 24) перед Ним. Хоча сам Павло вже не повернеться, він послав Тимофія провести час із церквою в Ефесі (1 Тим. 1:3). Він також напише свого листа до ефеських віруючих.

Впевненість Павла не була в ефеських пресвітерах чи в навчанні, яке він їм дав, і його віра не ґрунтувалася на прикладі, який він показав. Натомість, Павло спрямовував свій погляд на Христа, який обіцяв збудувати Свою Церкву (Мт. 16:18). Ваша команда може мати мало впевненості в нових лідерах і церквах. Вони, ймовірно, будуть робити щось інакше, ніж ви. Але це не обов'язково погано. Ваша команда, мабуть, буде приємно здивована їхніми прозріннями та діями, коли Дух вестиме їх у їхньому контексті. Вони можуть здаватися дещо «неотесаними» за вашими культурними стандартами, але пам'ятайте: свого часу хтось, вірогідно, сказав те ж саме про вас.

Страх перед тим, що може статися, може поглинути вас. Єдина можливість уникнути такого страху — подивитися на Того, Хто любить нову церкву більше, ніж ваша команда.

Робіть свою частину роботи, будучи вірними та передаючи мудрість, і не залишайте нових пасторів та церкви. Місіонерська віра вашої команди дає церкві та її лідерам можливість бігти в перегонах свого покликання в той час, як ви поступово відступаєте від безпосереднього керівництва.

Питання: Як навчати цих пасторів?

Відповідь: Ваша команда їх навчає. Насправді, все, що робить команда (навіть до того, як люди навернуться), включає навчання людей тому, що означає бути учнем і здобувати учнів. Ваша команда має вирішити, як ви будете навчати їх Божого Слова. Переконайтеся, що ваше навчання орієнтоване на послух. Недостатньо надати їм знання, ви також маєте вимагати від них застосування істини у їхньому житті. Правильне вчення та правильні дії мають супроводжувати будь-яке пасторське навчання. Ваша команда має спорядити лідерів правильними переконаннями, запалом та навичками для їхнього контексту. Забезпечте їм навчання на місці. Не створюйте систему, яка вириває їх з культури під час навчання. Залиште їх там, де вони є, і зустрічайтеся з ними там. Пристосовуйтеся до їхнього розкладу.

Питання: Коли людина вважається готовою для пресвітерського служіння?

Відповідь: Неможливо встановити єдину універсальну відповідь для всіх людей. Вашій команді слід молитовно підійти до цього питання, оцінюючи ступінь освячення серед новонавернених. Готовність потенційних пасторів визначається їхньою відповідністю біблійним вимогам, доступністю, готовністю служити і навчатися, а також міцним зв'язком з паствою.

Питання: Що робити, якщо ці пресвітери допустяться помилок?

Відповідь: Так, це буде. І ви теж будете робити помилки, але це не обов'язково означає, що ви будете усунені від

служіння. Ми всі робимо помилки. Ваша команда має бути мудрою. Вона має дозволити пасторам свободу, коли вони починають служити, і ви служіть їм як наставники. Це означає, що нові пастори мають волю, але не повну безконтрольність. У вихованні лідерів є мистецтво. Вашій команді потрібно буде розрізнити, скільки свободи слід надати, щоб вони не зруйнували себе або церкву. Пам'ятайте, Павло не намагався втрутитися і виправити проблеми. Ми бачимо це в усіх його посланнях. Він дав конкретні настанови Тимофію щодо його служіння в церкві та з її пресвітерами в Ефесі (1 Тим. 1:3; 2 Тим. 2:2).

Питання: Чи потрібно пасторам отримувати фінансову винагороду від церкви, щоб служити?

Відповідь: Ні. Хоча може настати день, коли церква захоче надати їм матеріальну винагороду (1 Тим. 5:17) або щось інше, залиште це на її розсуд. Це питання належить до компетенції самостійної та самодостатньої помісної церкви.

Питання: Чи закінчена наша робота, коли в церкві з'явилися пресвітери?

Відповідь: Ні. Як ми бачили в Циклі примноження церков, після призначення пресвітерів роль команди стає роллю розробника, а потім наставника/партнера. Команда матиме все менше прямого впливу та присутності під час зібрань церкви і все більше впливу та присутності у спілкуванні з пресвітерами. Вона тепер відповідальна за необхідне теологічне та лідерське навчання, відповідне контексту. Розгляньте можливість розробки процесу розвитку пресвітерів на короткий період часу, дозволяючи такому навчанню вирішувати нагальні запитання та потреби нових пасторів. Після цього періоду підготовки, розгляньте можливість використання періодичного (наприклад, щомісячного) часу менторства для підзвітності, навчання, заохочення та молитви.

Питання: Чи не було б краще, якби Павло та його команда зв'язалися з Єрусалимською або Антіохійською церквою, щоб ті прислали пасторів для служіння в нових церквах? Пресвітери там були більш зрілими у вірі та більш досвідченими, ніж ті, хто був у нових церквах.

Відповідь: Ні. У Божому плані для просування Царства є очікування, що пастори походять з нових церков. Вони є частиною народу і походять з народу. Хоча біблійно дозволено пасторам приходити не із новозаснованих церков, але це має бути винятком у заснуванні церков, а не очікуванням.

ВИСНОВКИ:

Одним із найважливіших етапів у житті нової церкви є призначення її перших пасторів (пресвітерів). За словами Павла, ці лідери є даром для церкви для приготування святих:

І Він, отож, настановив одних за апостолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за пасторів та вчителів, щоб приготувати святих на діло служби для збудування тіла Христового, аж поки ми всі не досягнемо з'єднання віри й пізнання Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту Христової повноти, щоб більш не були ми малолітками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки за людською оманю та за лукавством до хитрого блуду, щоб були ми правдомовні в любові, і в усьому зростали в Нього, а Він — Голова, Христос. А з Нього все тіло, складене й зв'язане всяким допоміжним суглобом, у міру чинності кожного окремого члена, чинить зріст тіла на будування самого себе любов'ю. (Еф. 4:11-16)

Пастирі є частиною служіння приготування, яке сприяє збудуванню тіла в єдності та пізнанні. Їхнє служіння допомагає зростанню церкви, що призводить (серед іншого) до її стійкості проти обману. Саме коли відбувається це зростання, церква переживає, чи кожен член служить з глибокої любові до Христа та одне до одного.

Пастори є необхідними. Перші лідери є важливими для визначення початкового курсу церкви. Співпраця з церквою у призначенні пресвітерів є важливим питанням. Переконайтеся, що ваша команда:

- не відхиляється від біблійних постанов;
- готова відхилитися від культурних очікувань;
- виявляє місіонерську віру.

Розробка стратегії

«**П**отрібно просто бути вірним Господу. Головне — **п**роби на місці і залишатися вірними, а церква буде заснована Господом». Це надзвичайно важливе твердження для будь-якої місіонерської команди. Без вірності Господу все марно. Без Нього не можемо робити нічого (Ів. 15:5).

Однак було багато команд, які використовували «підхід вірності» як виправдання, щоб уникнути будь-якого планування. Вірність Господу є обов'язковою умовою, проте Він також очікує від нас використання мудрості, розсудливості та знань про місію, наданих Ним протягом століть. Вийти на поле без стратегії — це провал. Якщо немає плану, то й відповідальності немає. Якщо щось не виходить на місці служіння, можна просто виправдати це тим, що, мабуть, Бог не хотів працювати серед цих людей в цей час, адже ми ж були вірними. Вірність без стратегії — це безумство.

Розробка стратегії заснування церков — це питання управління церквою. Ми рідко кудись подорожуємо без плану — якихось засобів дістатися до нашого пункту призначення. Стратегія слугує як мапа для команди із заснування церков, коли вони проходять п'ять кроків (див. розд. 4) своєї праці, здійснюючи такі кроки: (1) проповідь Євангелія, (2) наставництво учнів, (3) формування малої

групи, (4) заснування церкви та (5) призначення пресвітерів (див. рис. 2, розд. 4).

Стратегія дозволяє місіонерській команді залишатися зосередженою у своїй праці. Це молитовно визначений, керований Духом процес підготовки, розробки, впровадження та оцінки необхідних кроків, пов'язаних із заснуванням церкви. Вона описує те, що, на думку команди, Господь хотів би, щоб вони здійснили. (Для отримання додаткової інформації про розробку стратегії та заснування церков див. розділи дев'ятий та десятий у «Відкриваючи для себе заснування церков» та «Розробка стратегії для місії», ст. 193-263).

БАЧЕННЯ ЧЕРЕЗ МОЛИТВУ

На кожному етапі заснування церкви команда повинна молитися, молитися і ще раз молитися. Це особливо важливо, коли мова йде про розробку стратегії. «Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги, говорить Господь.» (Іс. 55:8-9). Як каже автор Приповістей: «Розум людини обдумує путь її, але кроки її наставляє Господь» (16:9), і «Чи ти бачив людину, що мудра в очах своїх? Більша надія глупцеві, ніж їй» (26:12). Команда повинна йти в тісному контакті з Господом, шукаючи як бачення, так і засоби для заснування церкви. Піст і молитва повинні бути регулярною частиною життя членів команди. (Більше інформації про молитву і заснування церков див. у п'ятому розділі книги «Відкриваючи для себе заснування церков»).

ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ДУХА

Святий Дух динамічний. Дух Божий відкриває Божий розум (1 Кор. 2:11). Він активно діє у світі і перебуває в кожному віруючому (1 Кор. 6:19). Дух привів Пилипа до

ефіопського євнуха (Дії 8:29). Він привів Павла і Силу у Филипи, хоча це не було частиною їхньої початкової стратегії (Дії 16:6-10).

Розробка стратегії — це крокування в ногу з Духом. Команда не повинна робити нічого, що засмучувало б або пригнічувало б Духа в їхньому житті (Еф. 4:30; 1 Сол. 5:19). Стратегічна розробка та реалізація є надзвичайно надприродною справою. (Більше про Святого Духа і заснування церков дивіться в четвертому розділі книги «Відкриваючи для себе заснування церков»).

ПРОЦЕС

Проходження Циклу примноження церков (рис. 5, розд. 7) — це процес, що включає підготовку, розробку, впровадження та оцінку планів команди.

- Підготовка: Команди мають провести ретельну роботу щодо себе — чи вони сформовані як команда і чи готові до служіння народу, з яким вони працюватимуть — географічно, демографічно, культурно, духовно, історично, політично та лінгвістично. (Для отримання додаткової інформації про розуміння народу та контексту, а також про запитання, які мають ставити команди, див. розділ дванадцятий у «Відкриваємо для себе заснування церков»).
- Розробка: Команди мають продумати кроки, як основні, так і другорядні, які їм потрібно зробити, щоб перейти від попереднього етапу до етапу заснування церкви.
- Впровадження: Хоча команда може повністю розробити стратегію в конференц-залі (це не рекомендується), зрештою стратегія має бути застосована на місці служіння. План створюється для впровадження, а з впровадженням прийдуть постійні

перегляди цього плану, коли команда оцінюватиме свій прогрес.

- Перегляд: Від початку до кінця команда має регулярно переглядати свою стратегію. Цей активний перегляд допоможе їм побачити необхідні коригування в процесі. Команда завжди має запитувати себе, чи є вони мудрими управителями Господніх ресурсів і чи веде їхня стратегія до досягнення їхнього початкового бачення.

Значна частина цього процесу включає постановку правильних запитань, відповіді на них зі здоровим глуздом та застосування мудрих практичних кроків. Щоб допомогти з розробкою вашої стратегії, я включив наступні запитання для вас та вашої команди, щоб ви обговорили їх під час розробки стратегії:

- Яке бачення ваша команда прагне втілити?
- Які сильні та слабкі сторони (обмеження) вашої команди?
- Чи відповідає ваша команда баченню?
- Які ресурси доступні для вашої команди (час, гроші, люди, партнерства тощо)?
- Які ваші безпосередні цілі (перший рік), короткострокові цілі (один-три роки) та довгострокові цілі (понад три роки), яких ви маєте досягти на цих трьох рівнях, перш ніж бачення буде реалізовано? Переконайтеся, що ваші цілі вимірювані та досяжні у визначені терміни.
- Які методи ви будете використовувати для досягнення своїх цілей? Чи відповідають вони Біблії? Наскільки вони відтворювані?
- Чи готові ви вносити необхідні корективи, коли команда працюватиме над реалізацією бачення?

- Який у вас план перегляду вашої стратегії? Чи готові ви активно переглядати свою стратегію та методи на регулярній основі?
- Як ваша команда звітуватиме перед вашою церквою, агенцією, мережею чи деномінацією?

ВИСНОВКИ:

Розробка стратегії є надзвичайно важливою для мудрих управителів церкви. Стратегії можна розробляти до певної міри ще до прибуття на місце служіння, однак командам слід усвідомлювати: їхня стратегія обов'язково зміниться, як тільки вони увійдуть у контекст служіння та почнуть взаємодіяти з людьми. Те, що розроблено в конференц-залі, не залишиться незмінним на місці служіння. Мудрі команди вирушають з планом, але постійно переглядають та коригують його в процесі.

Заснування церкви у Филипах — це захоплива історія, пов'язана зі стратегією. Хоча місіонерська команда Павла намагалася реалізувати своє бачення, Дух змінив їхні плани (двічі!) і повів їх до абсолютно нового бачення в новому напрямку (Дії 16:6-15). Спочатку вони намагалися поширювати Євангеліє в Азії, але Святий Дух заборонив їм (в. 6).

Переглядаючи свою стратегію, вони планували піти до Вітінії, але Дух також не дозволив цього (в. 7). Пізніше Павло побачив у видінні чоловіка з області Македонії, який кликав їх (в. 9), тому команда дійшла висновку, що Бог кличе туди (в. 10).

Вони вирішили розпочати служіння у Филипах, ймовірно, через його вплив як обласного центру (в. 12). Провівши певний час у місті, команда опинилася біля місця молитви і поділилася Євангелієм з кількома жінками

(в. 13-14). Першою наверненою була Лідія, а не чоловік з видіння Павла!

Стратегія важлива, але до неї слід ставитися гнучко. Постійний перегляд та коригування є обов'язковим. Команди, які ходять у Дусі, не повинні дивуватися, коли щось йде не за планом. Проте Дух часто використовує наші початкові плани, щоб перенаправити нас туди, куди Він хоче. Часто, коли ми плануємо йти саме до Азії та Вітінії, Дух веде нас до Филип.

Чи відкриті ви та ваша команда до такого мислення щодо Духа та стратегії?

Етичні принципи

Якщо ми говоримо, що ми є громадянами Царства, які живуть за етикою Царства, то ця етика повинна керувати кожною частиною нашого життя, включаючи наші підходи до заснування церков. У Христі ми маємо велику свободу в методах заснування церков, але ця свобода не є безмежною.

Шлях Ісуса має стати нашим способом життя. Так само, як ми прийняли Його, ми повинні продовжувати ходити так, як Він ходив (Кол. 2:6). Оскільки життя в Царстві полягає в тому, щоб бути рабом і добрим управителем царських ресурсів (Мт. 25:14-30; Лк. 12:35-48), максимально використовувати час і можливості (Еф. 5:16; Кол. 4:5), ходити в мудрості (Еф. 5:15), свобода в практиці заснування церков повинна бути дозволена лише в тій мірі, в якій належне управління, вірність і мудрість не ставляться під загрозу заради якогось меншого блага. Практика заснування церков є етичним відображенням біблійних засад. Погана місіонерська практика — це не просто погана методологія; вона свідчить про брак добротності та нехтування моральними принципами, притаманними громадянам Царства.¹

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

В умовах значного духовного опору та труднощів у служінні, засновники церков часто стоять перед вибором: зробити просто щось «добре» для Царства або прагнути до «великого». Обмежені ресурси, несприйняття Євангелія та тиск (як ззовні, так і зсередини) швидко показати результат у вигляді богослужінь і цифр можуть призвести до відхилення від біблійних та місіологічних стратегій розвитку церкви. Наступні рекомендації допоможуть командам залишатися зосередженими на головному, незважаючи на виклики.

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ

Ці етичні стандарти для практики заснування церков розроблені з метою забезпечення добробуту як самих засновників церков, так і новостворених церков. Мета цих настанов — допомогти засновникам церков у їхньому власному зростанні та стосунках з Господом, пропонуючи етичні норми Царства для узгодження роботи команди та служіння. Але ці настанови також даються, щоб допомогти засновувати церкви здоровими від свого народження, щоб вони могли представити кожного досконалим у Христі (Кол. 1:28).

Це не вичерпний список. Можливо, ви захочете додати свої власні додаткові настанови. Усі їх слід адаптувати до контексту та обставин вашої команди із заснування церков.

Настанова 1. Оскільки глобальна потреба в Євангелії є дуже великою, ваша команда повинна розпочинати своє служіння серед людей з найбільшою потребою та високим рівнем сприйнятливості до Євангелія, якщо тільки Бог не відкриє інакше.

Відповідно до змісту розділу дев'ятого, зосередження зусиль у регіонах з низькою потребою в додатковій роботі вважається неефективним використанням ресурсів. Це особливо актуально, оскільки у світі все ще проживає близько чотирьох мільярдів невіруючих, які мають обмежений доступ до Євангелія або не мають його зовсім. Подібним чином, якщо Господь конкретно не веде засновників церков до твердого ґрунту, команди із заснування церков повинні пріоритезувати роботу серед найбільш сприйнятливих. Неетично нехтувати тими, хто вже задає питання як вартовий у Філіпах (Дії 16:30), на користь людей, які проклинають ім'я Христа.

Настанова 2. З огляду на те, що у світі є чотири мільярди невіруючих, серед яких два мільярди ще ніколи не чули Добру Новину, ваша стратегія заснування церков повинна зосереджуватися на використанні методів, які можна швидко і просто відтворити.

Неетично для місіонерів моделювати складні та високо наукові методи серед новонавернених віруючих та церков, натякаючи, що такі методи необхідні для заснування церков. Це ускладнює для нових віруючих самостійне поширення послання та заснування церков у своєму оточенні.

Настанова 3. Суть біблійного заснування церков полягає в євангелізації, що призводить до народження нових церков; відповідно, пріоритетом для вашої команди має бути зростання через навернення, а не за рахунок переходу членів з інших церков. Тому не плануйте служіння таким чином, щоб вони в основному приваблювали тих, хто вже є частиною Божого Царства.

Засновники церков — це місіонери, які слідують апостольській парадигмі, змодельованій Ісусом та апостольською церквою. Хоча не всяке зростання за рахунок переходу є поганим (наприклад, якщо віруючий переїжджає до нового міста після зміни роботи і хоче бути частиною

церкви), але це не повинно бути першочерговим або навіть другорядним завданням вашої команди. Заснування церков — це про формування учнів. Засновувачі церков повинні мати бажання апостола Павла: «При тому пильнував я звіщати Євангелію не там, де Христове Ім'я було знане, щоб не будувати на основі чужій» (Рим. 15:20).

Заснування церков — це не про залучення натовпу чи початок богослужіння; скоріше, це про просування Царства, коли невіруючі стають послідовниками живого Бога через місцеві прояви тіла Христового. Хоча залучення натовпу та започаткування нових богослужінь не завжди є поганими речами, ці прояви не обов'язково означають, що Царство просунулося.

Настанова 4. Оскільки єдність між церквами в географічному районі є потужним свідченням Євангелія, ваша команда повинна працювати над підтримкою відкритих стосунків з будь-якими іншими засновниками церков та пасторами, які працюють серед тієї ж групи людей, що й ваша команда. Ваша команда повинна виявити ініціативу зустрітися з ними та поділитися своїми власними етичними настановами та визначенням біблійного насадження церков. Ви повинні наголосити на тому, що ваша команда прийшла сюди не для того, щоб конкурувати з ними.

Ісус молився, щоб Його церква була єдиною (Ів. 17:11, 23), і сказав, що світ пізнає Його учнів за їхньою любов'ю один до одного (Ів. 13:35). Дух поділу, конкуренції, образи або ворожості між віруючими перешкоджає розширенню Царства та освяченню.

Настанова 5. Оскільки покликання вашої команди до цього служіння, до цих людей та цього місця походить від Бога. Воно не залежить від фінансів, а отже команда не має припиняти своє служіння тут тільки через закінчення підтримки. Натомість, розробіть відповідні плани (на етапі

перед прибуттям) щодо майбутнього ваших особистих фінансів, якщо підтримка не є постійною.

Знаючи, що пісок у годиннику доходу швидко витікає для команд, які не працевлаштовані, багато засновників церков добре стартують, але вирішують скоротити свою роботу, коли дохід вичерпується. Коли процес формування учнів виявляється тривалішим і дорожчим, ніж передбачалося, початкова мета виховання послідовників нерідко змінюється прагненням до швидкого збільшення кількості людей у громаді. Команди із заснування церков повинні розробити свою стратегію з урахуванням питання: «Що буде, якщо наше фінансування закінчиться?», задовго до виникнення будь-якої кризи. Якщо команда має фінансування лише на три роки, то перед початком своєї роботи вона повинна поставити питання: «Як ми будемо забезпечувати себе та свої сім'ї через три роки?». Уникнення цього питання з позицією «Бог забезпечить» може бути браком мудрості, що маскується під віру. Бог забезпечить — але що, якщо Він хоче, щоб члени команди влаштувалися на роботу? Чи готові команда та нова церква до змін у розкладі та доступності, які прийдуть після трьох років «повного служіння»? Такі зміни вимагатимуть суттєвих коригувань у щоденному графіку команди.

Настанова 6. Оскільки біблійна модель заснування церков передбачає командний підхід, а робота сольного місіонера пов'язана з багатьма ризиками, найкращим рішенням є зібрати команду до початку праці.

Хоча я впевнений, що багато сольних місіонерів започаткували здорові церкви протягом багатьох років, їхній підхід потенційно проблематичний. Він призводить до вигорання засновників церков, оскільки вони не можуть розділити службові обов'язки. Це призводить до розчарування, тому що у них немає товаришів по команді, які б забезпечували підтримку. Сольним місіонерам бракує

підзвітності. Через неминучість інтенсивної духовної війни в місіонерській праці, мудро для засновників церков заздалегідь подбати про духовні ресурси та підтримку, щоб мати змогу ефективно протистояти їй, коли вона прийде. (Більше інформації про команди та насадження церков див. у розділі п'ятнадцятому «Відкриваючи для себе заснування церков» та «Фактори Варнави: Вісім важливих практик для членів команди із заснування церкви»).

Настанова 7. Оскільки одним із найкритичніших питань у місіонерському служінні є стрес, який він може спричинити для сімей, ваша команда не повинна нехтувати своїми сім'ями заради заснування церкви, але повинна розпочати зі стратегії виховання сімейного життя на місці служіння.

Існує поширене уявлення, що місіонери часто нехтують своїми сім'ями заради служіння, і, безумовно, є достатньо прикладів, щоб припустити, що засновники церков повинні усвідомлювати цю проблему та відповідно готуватися. З усіх людей, які служать тілу Христовому, я вважаю, що вони особливо схильні до цієї спокуси. Місіонери не тільки мають звичайний тиск в сім'ї та служінні, але й працюють над створенням чогось з нічого — це саме по собі надзвичайно складне завдання. (Більше інформації про сімейні питання та заснування церков див. у розділі дев'ятнадцятому «Відкриваючи для себе заснування церков»).

Сім'я, яка займається заснуванням церкви, є прикладом сімейного життя для нових віруючих та церков. Якщо сім'я зазнає невдачі, служіння зазнає ще більшої невдачі. Подібно до кіл на спокійному ставку, які розширюються, коли в середину кидають камінь, вплив розпаду сім'ї вийде далеко за межі дому засновника церкви, за межі нових віруючих та за межі найближчої громади. Нездатність належним чином підготувати свою сім'ю до праці із заснування церкви або невміння постійно піклуватись про свою

власну сім'ю свідчить про те, що людина більше стурбована виконанням завдання заснування церкви, ніж життям відповідно до етики Царства (1 Тим. 3:4-5).

Настанова 8. Команда не повинна нехтувати своїм щоденним часом посвятити Господу або дозволяти собі відволікатися на численні завдання служіння.

Господь не потребує нас для Своєї роботи; Він може знайти когось іншого, якщо ми будемо невірні Йому. Він бажає послуху, а не жертви (1 Сам. 15:22). Однією з великих іроній служіння є те, що багато засновників церков вважають, що мають так багато роботи, що їм не вистачає часу для спілкування з Господом. Вони вважають себе занадто зайнятими, щоб молитися, бути радісними та підтримувати щоденне поклоніння у ніг Ісуса. Щоразу, коли вимоги служіння із заснування церкви відволікають від часу особистого поклоніння, виникає етична проблема. Щоразу, коли члени команди починають замінювати будівництво церкви проведенням часу з Тим, Хто обіцяв будувати Свою церкву, служіння будується на піску.

Настанова 9. Оскільки заснування церков передбачає ефективно звіщення Євангелія, ваша команда повинна старанно працювати над контекстуалізацією, а не представляти свої власні церковні традиції людям як норми. Контекстуалізація Євангелія завжди є викликом, але деякі ситуації складніші за інші.

Однією зі спокус, з якими стикаються засновники церков, є практика патерналізму, а не контекстуалізації. Патерналізм проявляється як ставлення вищості замість смирення. Оскільки я вже згадував патерналізм (див. розділ 8, «Посібник з методології заснування церков»), я перейду до іншого підходу, який часто переважає над контекстуалізацією. (Більше про контекстуалізацію та заснування церков див. у розділі дванадцятому «Відкриваючи для себе заснування церков»).

Прагматизм — це підхід, за якого правильним вважається те, що є дієвим і працює на практиці. Усі послідовники Ісуса повинні бути прагматичними до певної міри — нам сказано формувати учнів, тому ми хочемо знати, що спрацює для виконання цього завдання. Але зайшовши занадто далеко, прагматизм може стати неетичним. Засновники церков, які прагнуть побачити результати, часто роблять «все можливе», щоб розпочати церкву.

Настанова 10. Ваша команда повинна звітувати лише про ті цифри та описові деталі, які справді відображають те, що робить Святий Дух у вашому контексті. Чесність і точність важливі при звітуванні статистики, пов'язаної з місіонерською працею.

Навмисне подання неточних цифр є неетичним. Це обман і робить Бога неправдомовцем, надаючи звіти, які дають неправдиве свідчення проти Його Духа. Засновники церков завжди повинні говорити правду (Еф. 4:25). Біблія ніколи не зображує обманщиків у сприятливому світлі (1 Тим. 1:10; 4:2; Тит. 1:12).

Хоча вся статистична звітність повинна бути бездоганною, особливу увагу слід приділяти звітуванню цифр, пов'язаних з хрещеннями та заснованими церквами. Євангелізаційне зібрання — це не церква. Вивчення Біблії також не є церквою, навіть якщо воно складається з охрещених віруючих. Богослужіння — це не церква. Місіонери не повинні звітувати про такі групи як церкви. Називайте їх групами з вивченнями Біблії, дослідженнями для шукачів істини, громадськими групами, пунктами проповідування або зібраннями для поклоніння, але не називайте їх помісними церквами. Якщо охрещена група віруючих не самоідентифікувалася як церква та не уклала завіт існувати і функціонувати разом як місцевий прояв тіла Христового, вона не є церквою. Лише після того, як новонавернені

самоідентифікуються, їх слід рахувати як церкву — і цей момент слід відзначати з великою хвалою та подякою!

Точне звітування повинно виходити за межі простого надання необроблених цифр. Це особливо важливо в місцях, які не дуже сприйнятливі до Євангелія. Засновники церков повинні надавати «детальний опис» того, що робить Святий Дух серед людей. Потрібно ділитися історіями. Ці історії заохочуватимуть як вашу команду, так і інших, хто читає та чує ваші звіти — особливо коли чисельне зростання повільне. Як Євангеліє просувається серед людей? Які служіння відбуваються? За кого ви молитесь? Що робить Дух? На які теми ви розмовляєте? Як змінилися справи в церкві завдяки праці вашої команди серед цих людей?

ВИСНОВКИ:

Ваша команда повинна обговорити ці настанови (разом з іншими настановами, які, на вашу думку, слід додати до списку). Надайте копію кожному члену команди і попросіть кожного погодитися з ними.

Ви навіть можете попросити членів вашої команди підписати їх. Це один із способів переконатися, що команда єдина у виконанні завдання. Наявність набору керівних принципів змушує команду обговорювати різноманітні важливі питання на етапі підготовки до участі в цьому служінні. Оскільки етичні настанови призначені для вирішення основних питань, конфлікти та розбіжності, що виникають під час цих ранніх обговорень, найкраще вирішувати під час формування команди, а не в польових умовах, коли важко вносити значні зміни.

ВИСНОВОК

На момент написання цієї книги щонайменше чотири мільярди людей у світі не мають стосунків з Ісусом. Багато з них належать до недосягнутих народів. Вони живуть у віддалених районах Гімалаїв; вони живуть у вашому північноамериканському місті. Бог визначив, де і коли житимуть люди (Дії 17:26). Він — небесний маєстро, який керує рухами народів на землі, щоб вони могли знайти Його (Дії 17:27).

Чи бачите ви велику потребу і Його руку в дії? Він дарував народам широкі соціальні зв'язки між членами сім'ї, друзями та знайомими. Це мости стосунків, через які Євангеліє було покликане подорожувати.

Чи бачите ви глобальні можливості? Він все ще закликає команди із заснування церков (Дії 13:1-3) перетинати культурні кордони, щоб робити учнів і засновувати церкви, через вулицю і по всьому світу. Чи кличе Він вас?

У світі, де ми перетворили заснування церков на щось дуже складне, музика апостольської простоти все ще звучить сьогодні.

Чи чуєте ви її?

Чи налаштуєте ви своє життя під неї?

Досі залишається чотири мільярди людей!

Подяки

З а кожною книжкою стоїть історія, яка включає в себе цілу низку персонажів, яких часто не помічають. Вважається, що автор — єдина особа в цій історії, але це не так. Якби не історії решти персонажів, не було б загальної історії, не було б і книги, яку можна було б прочитати.

Це було чудовим благословенням — працювати з Ел Хсу та всіма людьми з InterVarsity Press. Я вдячний за їхній професіоналізм, любов до Господа і за те, що вони підбадьорювали мене.

На момент написання цієї книги я вже майже три роки служу одним із пасторів церкви Брук Хіллз у Бірмінгемі, штат Алабама. Господь надзвичайно благословив мене через цих братів і сестер, яких я дуже люблю. Я також маю честь служити з дивовижною групою старійшин і співробітників. Я написав цю книгу з думкою про членів нашої церкви, оскільки ми працюємо разом, щоб прославляти Бога, роблячи учнями всі народи. Ця книга не була б можливою без молитов і підтримки моєї близької родини: Сарі, Ханни, Рейчел і Джоела.

Господь був дуже милостивий до мене протягом усього процесу написання. Я дуже вдячний за Його милість і керівництво. Я молюся і сподіваюся, що ця книга принесе Йому славу.

Примітки

ПЕРЕДМОВА

- 1 J. D. Payne, *Discovering Church Planting: An Introduction to the Whats, Whys, and Hows of Global Church Planting* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2012).
- 2 David J. Hesselgrave, *Planting Churches Cross-Culturally: North America and Beyond* (Grand Rapids, Baker Academic, 2000); Tom A. Steffen, *Passing the Baton: Church Planting That Empowers* (La Habra, CA: Center for Organizational and Ministry Development, 1993); Nathan and Kari Shank, «Four Fields of Kingdom Growth: A Manual for Church Planting Facilitation: Starting and Releasing Healthy Churches», www.movements.net/wp-content/uploads/2012/05/4-Fields-20112.pdf.
- 3 Charles Brock, *Indigenous Church Planting: A Practical Journey* (Neosho, MO: Church Growth International, 1994).

РОЗДІЛ 1: ЩО ТАКЕ ЗАСНУВАННЯ ЦЕРКВИ?

- 1 Charles Brock, *Indigenous Church Planting: A Practical Journey* (Neosho, MO: Church Growth International, 1994), 30.

РОЗДІЛ 3: ПРАКТИКА ЧЛЕНІВ КОМАНДИ

- 1 J. D. Payne, *The Barnabas Factors: Eight Essential Practices of Church Planting Team Members* (Smyrna, DE: Missional Press, 2008).
- 2 Neil Cole and Robert E. Logan, *Raising Leaders for the Harvest* (St. Charles, IL: Churchsmart Resources, 1995); Steve Smith and Ying Kai, *T4T: A Discipleship Revolution* (Monument, CO: WIGTake Resources, 2011); Robert E. Coleman, *The Master Plan of Evangelism* (Grand Rapids: Flemming H. Revell, 1993).

РОЗДІЛ 4: ШЛЯХ ДО ЗАСНУВАННЯ

- 1 Roland Allen, *Missionary Methods—St. Paul's or Ours?* (Grand Rapids: Eerdmans, 1997), 5.

РОЗДІЛ 5: ЕТАПИ ЗАСНУВАННЯ ЦЕРКВИ

- 1 I am indebted to Tom Steffen and Nathan and Kari Shank for influencing my thinking on these stages. See Tom Steffen, «Selecting a Church Planting Model That Works», *Missiology* 22, no. 3 (July 1994): 361-76; and Nathan and Kari Shank, «Four Fields of Kingdom Growth: A Manual for Church Planting Facilitation: Starting and Releasing Healthy Churches», www.movements.net/wp-content/uploads/2012/05/4-Fields-20112.pdf.

- 2 Nathan and Kari Shank, «Four Fields of Kingdom Growth», 74-78.
- 3 Tom A. Steffen, *Passing the Baton: Church Planting That Empowers* (La Habra, CA: Center for Organizational and Ministry Development, 1993).

РОЗДІЛ 6: ЗАПЛАНОВАНІ ЗМІНИ РОЛЕЙ

- 1 Nathan and Kari Shank, «Four Fields of Kingdom Growth: A Manual for Church Planting Facilitation: Starting and Releasing Healthy Churches», www.movements.net/wp-content/uploads/2012/05/4-Fields-20112.pdf, 62; George Patterson and Richard Scoggins, *Church Multiplication Guide: The Miracle of Church Reproduction*, rev. ed. (Pasadena, CA: William Carey Library, 2002), 22.

РОЗДІЛ 8: МЕТОДИ

- 1 Charles Brock, *Indigenous Church Planting: A Practical Journey* (Neosho, MO: Church Growth International, 1994), 89.

РОЗДІЛ 9: З ЧОГО ПОЧАТИ?

- 1 J. D. Payne, *Strangers Next Door: Immigration, Migration and Mission* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2012).
- 2 J. D. Payne, *Discovering Church Planting: An Introduction to the Whats, Whys, and Hows of Global Church Planting* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2012), 161.
- 3 John Mark Terry and J. D. Payne, *Developing a Strategy for Missions: A Biblical, Historical, and Cultural Introduction* (Grand Rapids: Baker Academic, 2013), 186-92.
- 4 Terry and Payne, *Developing a Strategy for Missions*.

РОЗДІЛ 11: РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ

- 1 John Mark Terry and J. D. Payne, *Developing a Strategy for Missions: A Biblical, Historical, and Cultural Introduction* (Grand Rapids: Baker Academic, 2013), 13.

РОЗДІЛ 12: ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ

- 1 Much of this chapter was adapted from my chapter, «Ethical Guidelines for Church Planters: A Suggested Proposal», in Dwight P. Baker and Douglas Hayward, eds., *Serving Jesus with Integrity: Ethics and Accountability in Mission* (Pasadena, CA: William Carey Library, 2010), 225-42. Used with permission.

Бібліографія

Allen, Roland. *Missionary Methods: St. Paul's or Ours?* Grand Rapids: Eerdmans, 1962.

Brock, Charles. *Indigenous Church Planting: A Practical Journey.* Neosho, MO: Church Growth International, 1994.

Hesselgrave, David J. *Planting Churches Cross-Culturally: North America and Beyond.* Second edition. Grand Rapids: Baker Academic, 2000.

Patterson, George and Dick Scoggins. *Church Multiplication Guide: The Miracle of Church Reproduction.* Revised edition. Pasadena, CA: William Carey Library, 2002.

Payne, J. D. *Discovering Church Planting: An Introduction to the Whats, Whys, and Hows of Global Church Planting.* Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2009.

———. “Ethical Guidelines for Church Planters: A Suggested Proposal.” In *Serving Jesus with Integrity: Ethics and Accountability in Mission*, edited by Dwight P. Baker and Douglas Hayward. Pasadena, CA: William Carey Library, 2010.

———. *Strangers Next Door: Immigration, Migration and Mission.* Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2012.

Shank, Nathan and Kari. “Four Fields of Kingdom Growth: A Manual for Church Planting Facilitation: Starting and Releasing Healthy Churches.” www.movements.net/wp-content/uploads/2012/05/4-Fields-20112.pdf (accessed May 19, 2015).

Smith, Steve with Ying Kai. *T4T: A Discipleship Re-Revolution.* Monument, CO: WigTake Resources, 2011.

Steffen, Tom. *Passing the Baton: Church Planting that Empowers.* La Habra, CA: Center for Organizational and Ministry Development, 1993.

———. “Selecting a Church Planting Model that Works.” *Missiology* 22, no. 3 (July 1994): 361-76.

Terry, John Mark and J. D. Payne. *Developing a Strategy for Missions: A Biblical, Historical, and Cultural Introduction.* Grand Rapids: Baker Academic, 2013.

Про автора

Джей Ді Пейн (доктор філософії, Південна баптистська богословська семінарія) є пастором з примноження церков у церкві Брук Хілз в Бірмінгемі, штат Алабама. Він місіолог і написав кілька книг про місію та евангелізацію. Раніше служив у Північноамериканській місіонерській раді Південної баптистської конвенції та був доцентом Південної баптистської богословської семінарії в Луїсвіллі, штат Кентуккі, де керував Центром північноамериканських місій та заснування церков.

Ви можете знайти його в блозі (jdraupe.org) і в Твіттері (@jd_raupe). Джей Ді Пейн живе в Бірмінгемі з дружиною Сарою і трьома дітьми: Ханною, Рейчел і Джоелом.

Інші книги Дж. Ді Пейн

Фактори Варнави: Вісім важливих практик для заснування церкви

Члени команди розробляють стратегію для місій: Біблійний, історичний та культурний вступ (у співавторстві з Джоном Марком Террі)

Відкриваючи для себе заснування церков: Вступ до того, що, чому і як?

Глобальний євангелизм через заснування нових церков: Біблійна відповідь на питання сьогодення

Вирази Царства: Тенденції, що впливають на просування Євангелія

Домашні місіонерські церкви: Доносимо Євангеліє до наших спільнот

Методи місіонерства: Дослідження, роздуми та реалії (у співавторстві з Крейгом Оттом)

Болючі точки: Дванадцять глобальних проблем, що формують обличчя Церкви

Роланд Аллен: Піонер спонтанного зростання

Незнайомці по сусідству: Імміграція, міграція та місія

До краю: роздуми про лідерство, місію та інновації в Царстві Божому

**Безкоштовні електронні книги доступні на
jdrayne.org:**

Недосягнуті народи, найменш досягнуті місця: Нерозказана історія загубленості в Америці

Учнівство в заснуванні церкви: Деякі вказівки, які допоможуть нам рухатися вперед

Лідерство вашої церкви у заснуванні церкви: Робимо перші кроки

Перекладачі Біблії

України

Організація «Перекладачі Біблії України» є мостом між церквою і народами, які не мають Біблії. Наша команда складається з перекладачів Біблії, євангелістів, вчителів грамотності, засновників церков та інших фахівців. Всі ми працюємо для того, щоб побачити життя людей, змінени Словом Божим, в кожному народі.

Ми шукаємо нових місіонерів, які готові відповісти на потреби народів, що не мають Біблії. Служіння організації «Перекладачі Біблії України» стартувало в квітні 2014 року. За цей час ми почали в Україні проєкт по роботі з ромським (циганським) народом. Наші співробітники працюють над перекладом Святого Письма на 6 ромських діалектів в Україні та Молдові. Зараз надруковані книги: Луки, Івана, Дії святих апостолів, Буття, Рут та Йони. Готується до друку «Моя перша Біблія». Наразі продовжується робота над перекладом декількох книг із Старого і Нового Заповітів та іншої літератури.

Крім того, в співпраці з церквами та іншими організаціями, ми реалізуємо гуманітарні, медичні й освітні проєкти для ромів та українців.

Ми віримо, що **СЛОВО БОЖЕ МОВОЮ СЕРЦЯ ЗМІНЮЄ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ З УСІХ НАРОДІВ.**

Релігійне видання

Дж. Ді Пейн
ЗАСНУВАННЯ
АПОСТОЛЬСЬКИХ
ЦЕРКОВ

Виконавчий редактор	<i>Роман Дячук</i>
Перекладач	<i>Ірина Дячук</i>
Літературний редактор	<i>Лілія Калин</i>
Технічний редактор	<i>Оксана Крищук</i>
Обкладинка	<i>Андрій Смолянюк</i>

Формат 62x88/16. Ум.-друк. арк. 9,1
Наклад 500 прим. Зам. №

Видано та надруковано:
Релігійне товариство «Місійна книжкова фабрика «Християнське життя»
вул. В. Стуса, 3, м. Луцьк, 43023, Україна. Тел.: +38 050 654 1111
Свідоцтво Держкомінформу ДК № 530 від 12.07.2001 р.